

Audiència amb el Papa dels bisbes de les províncies eclesiàstiques de Barcelona, Tarragona i València, divendres 14 de gener.

Pelegrinatge de fe i comunió a Roma

Els bisbes de les diòcesis amb seu a Catalunya van fer la visita «ad limina» del 10 al 14 de gener

P 3 i 8-13

Nova edició de la
Setmana de la Bíblia

P 24-27

radioestel.cat

el nou web de Ràdio Estel

ràdio estel

Programes Graella Ràdio a la carta Podcast Actualitat

En directe

El Matí a Ràdio Estel

amb Mercè Raga

De dilluns a divendres de 8:00 a 13:45

Després sense distància i
dilluns de 13:45 a 14:00 i de 18:30

accés a la ràdio
online en directe

accés a les notícies
del dia a Ràdio Estel

accés a tots els àudios
a 'ràdio a la carta', i a
tots els programes

AVUI recomanem

Jordi Vilapinyó: "Ha estat una campanya de Nadal bona malgrat les restriccions"

El president del Gremi de Botiguers i Comerciants de Catalunya ha apuntat, pel que fa a les rebudes, que el sector preveu un augment de les vendes de més del 8% respecte a l'any passat.

10 gener 2022 | Redacció

Tot anirà bé

Escoltant, sentiràs

USTEC critica la tornada presencial a les aules amb el protocol actual

En una entrevista al Matí a Ràdio Estel, la portaveu nacional, Iolanda Segura, preveu que sortiran més sentències sobre el castellà a les escoles i demana a la Generalitat blindar la immersió lingüística.

5 gener 2022 | Redacció

accés als nostres
Podcasts

La Missa de cada dia

segueix-la en directe, cada dia a les 19.15h

de diumenge a divendres, des de la Catedral de Barcelona
dissabtes, des de la basílica de la Mercè

Els Podcasts de Ràdio Estel

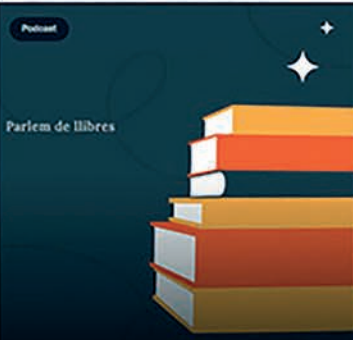
Blanquerna

amb Mercè Raga i la col·laboració de la Fundació Blanquerna

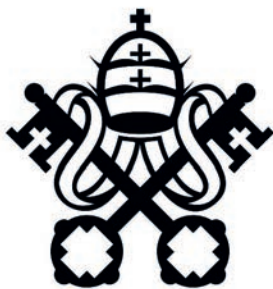
La veu de Càritas

amb Ignasi Miranda i la col·laboració de Càritas Catalunya

Olor de tinta

amb Aure Farran

MN. MIQUEL RAMÓN
Director

Visita «ad limina apostolorum»

Els bisbes de Catalunya han estat a Roma en ocasió de la visita *ad limina*. Es tracta d'una visita que tots els bisbes del món fan a Roma cada cinc anys. És una ocasió per manifestar la comunió dels bisbes amb la Seu de Pere. Aquesta visita inclou normalment una audiència amb el Sant Pare, així com sessions de treball amb els diversos dicasteris i congregacions de Roma.

El bisbe de cada diòcesi presenta un informe amb les estadístiques sobre la pràctica de la vida cristiana i altres aspectes de la vida diocesana. Per la seva banda, els treballadors de les diverses congregacions i dicasteris ajuden i orienten en els temes que es consideren més importants per a la vida de la fe en cada una de les regions del món. Es tracta, doncs, d'un diàleg per tal d'ajudar a evangelitzar de la millor manera possible, posant sobre la taula l'experiència concreta de cada diòcesi i la història bimil·lenària de l'Església universal.

Cal recordar, però, l'origen d'aquest costum com un pelegrinatge a les tombes dels Apòstols sant Pere i sant Pau. Precisament és aquest el nom literal de la visita: *ad limina apostolorum*, que vol dir, a les tombes dels Apòstols. Per tant, no es tracta d'una visita de cortesia o merament burocràtica. Estem parlant

d'un pelegrinatge al fonament de la fe.

La tomba dels Sants Apòstols ens recorda dues coses importants. La primera és que sant Pere i sant Pau van donar la vida pel Crist, van morir professant la fe en Jesús de Natzaret com a Fill de Déu. Aquesta és la vocació que tenen avui els nostres bisbes, confirmar els germans en la fe (cf. Lc 22,32). Una vocació que està cridada a donar la vida per la veritat, que no és altra que el Crist. La vocació del bisbe és fer visible als cristians la raonabilitat d'aquesta elecció i la bellesa de viure-hi conformat.

La segona és que aquesta fe ha estat transmesa des de sant Pere per tots els seus successors de manera fidel i inalterada. El contingut de la fe és quelcom que no pot ser retallat, ampliat o corregit; en tot cas, cal aprofundir-lo i redescobrir a cada generació la seva pertinença a les preguntes del nostre temps.

Catalunya Cristiana posa el seu granet de sorra en aquesta gran tasca d'evangelització amb la creació d'una nova pàgina web, on es podrà aprofundir en la realitat religiosa de les nostres diòcesis catalanes. El dia 24 de gener, Sant Francesc de Sales, patró de les comunicacions socials, serà el dia en què inaugurarem amb nova imatge aquest nou portal.

Contingut

03
Editorial

05
La setmana

06
Opinió

08
En primer pla

15
Vida eclesial

22
Opinió

24
Reportatge

28
Carta dominical

30
Bíblia

32
Litúrgia

34
Espai lectors

36
Cultura

46
Agenda

47
Des del carrer

Anna Rifà, responsable del programa «Escola Vedruna, Escola Atenta»

PÀGINA 16-17

38
L'Institut Emmanuel Mounier
de Catalunya celebra vint anys

Lideratge per una cultura missionera

PÀGINA 21-22

Germà Pascual Piles, in memoriam

PÀGINA 18-19

36-37 M. Carme Junyent, lingüista

La setmana en tuits

ANTONIO SPADARO
@ANTONIOSPADARO

Director de «La Civiltà Cattolica»
Adeu, David Sassoli. Ha treballat amb convicció i passió per una Europa més justa i solidària, defensant les nostres institucions democràtiques

JOSEP M. TURULL
@JOSEPM_TURULL

Rector de la Sagrada Família
Una tesi doctoral, la que avui s'ha defensat per part del Dr. Francesc Torralba sobre la façana de la glòria de la Sagrada Família, que permetrà conèixer millor Gaudí i el que volia fer

FERRAN BUSQUETS
@FERRANB

Director d'Arrels Fundació
El barraquisme no està tornant. No ha marxat mai

FIDEL CATALÁN
@CATALANFIDEL

Prevere de la diòcesi de Terrassa
Dimecres els acompanyants dels bisbes catalans a la visita *ad limina* hem pogut saludar el Successor de Pere, el papa Francesc. Un moment d'intensa comunió

ATHANASIOS SCHNEIDER
@BISHOPATHANAS1

Bisbe auxiliar d'Astanà (Kazakhstan)
Els catòlics del Kazakhstan es troben segurs gràcies a Déu. A les esglésies continuem celebrant la santa missa, fent adoració eucarística i pregant de forma particular per la pau al nostre país i per l'harmonia social, que desitja el poble kazakh

Escollat a Ràdio Estel

IGNASI MIRANDA

Unitat dels cristians

Estem vivint, com és habitual del 18 al 25 de gener, la Setmana de Pregària Universal per la Unitat dels Cristians. Amb aquest motiu, l'espai *Temps de diàleg*, que s'emet els dijous cap a les 20.25h dins del magazín *Camins*, va estar dedicat el 13 de gener a aquesta convocatòria. Aquest any, el lema és «Hem vist la seva estrella a Orient i hem vingut a adorar-lo» (Mt 2,2), una frase que manté viu l'Esperit de l'Epifania o Manifestació del Senyor.

Les delegacions catalanes d'Ecu-menisme i el Secretariat d'aquest àmbit a l'arxidiòcesi de Barcelona coincideixen a l'hora d'assegurar que els cristians «haurien d'apropar-se més, perquè encara hi ha una certa por i desconfiança, cosa que provoca distanciament i fredor». Com a alternativa, proposen que els creients en Jesucrist «es barregin més i facin treballs previs per viure amb més intensitat les pregàries». També el Centre Ecumènic de Catalunya ha preparat pautes per pregar junts tots els cristians durant aquest octavari. En el col·loqui radiofònic, van estar representades les esglésies catòlica, evangèlica i ortodoxa.

Zoom

EDUARD BRUFAU

La mort del president del Parlament Europeu, David Sassoli, amb només 65 anys, ha commocionat el món polític internacional. Entre les mostres de condol destaca la del papa Francesc, que l'ha definit com «un creient animat per l'esperança i la caritat, un periodista competent i un home estimat de les institucions». Sassoli havia mostrat sempre una gran sintonia amb el pontificat de Francesc.

L'efemèride de la setmana

30 de gener del 1948:

és assassinat Mahatma Gandhi, intel·lectual pacifista i apòstol de la no-violència.

PUNT DE VISTA

La intimitat dels fills

Sharenting és la conjunció de dues paraules: *share*, que significa compartir, i *parenting*, que ve de paternitat. Doncs bé, aquest Nadal he advertit com pares i mares compartien de forma excessiva publicacions en què mostraven la intimitat dels fills.

Sens dubte, la prioritat dels que som pares és protegir la intimitat de qui depèn de nosaltres. I quan publiquem fotos o vídeos seus, sovint no sabem les conseqüències que pot tenir en un futur. En primer lloc, no sabem on poden acabar. Per exemple, un vídeo innocent d'un nadó en bolquers o d'una nena ballant en biquini pot ser agregat per tercers a llistes de reproducció amb contingut de temàtica eròtica

i/o sexual. Un aperitiu per estimular milions de pedòfils. En segon lloc, les nostres publicacions formaran part de la seva empremta digital. En un futur, ens ho podran retreure? Com se sentirà el nostre fill o filla adolescent quan vegi el seu historial a les xarxes? I si, a més, aquesta «empremta» els perjudica el dia de demà, quan busquin feina?

Finalment, com els ensenyarem que no han de compartir dades sobre on són, el que ha passat a l'escola o amb qui han fet una activitat concreta, si nosaltres ho fem?

La meva pretensió no és jutjar, sinó provocar la reflexió. Per aquest motiu, seria bo que ens preguntéssim per què compartim la intimitat dels nostres fills. Això ens ajudarà a

ÀNNA PLANS

Presidenta de l'Associació de Consumidors de Mitjans Audiovisuals de Catalunya

discernir a què donem valor. Sigui quina sigui la resposta, és bo ser conscients que, a canvi d'una pujada de dopamina, de notorietat en xarxes o d'un moment de fama, de diners o del que sigui, renunciarem a una part de la seva intimitat, amb les conseqüències que pot tenir en un futur.

Com se sentirà el nostre fill o filla adolescent quan vegi el seu historial a les xarxes?

JESÚS RENAU

Jesuïta

Amb una mirada en perspectiva històrica, la humanitat ha anat abolint pràctiques i realitats que en temps passats semblaven fins a cert punt normals. Recordem la foguera de les suposades bruixes, l'ús legal de les tortures per cercar la veritat d'uns fets, l'esclavitud legalitzada, les armes químiques, en molts estats la pena de mort, els crematoris racials... i un llarg etcètera. No es pot negar que cadascuna d'aquestes abolicions ha anat acompanyada de llargues discussions, de defensa d'interessos i que fins i tot de forma més o menys clandestina algunes d'elles s'han continuat practicant, encara que il·legalment. La humanitat ni que sigui lentament va fent passos, molts cops fent tentines, cap a un progrés sempre millorable.

Actualment al nostre món són

PENSANT-HO MILLOR

Abolir l'armament atòmic

incomptables els artefactes nuclears, molt ben guardats i vigilats, i que fins pel mar i per l'aire recorren el nostre planeta per poder actuar i destruir en cas que unes poques persones decideixin emprar-los per motius de seguretat, de guerra o dissuasió. Tots aquests artefactes són el resultat de llargs estudis, fabricacions complexes, preparacions molt ben estudiades... que paguen els ciutadans amb els seus impostos i també es beneficien de compra i venda dels armaments que en diem convencionals.

Cal abolir els armaments atòmics, cal abolir aquests artefactes termonuclears que en pocs mo-

ments poden matar milers de persones o deixar-les malferides i en estats destrossats per la resta de la seva vida. Pertanyen a la família dels crims contra la humanitat. Cal abolir-los tots, com en una foguera de Sant Joan; que no en quedi ni un.

Potser molts poden pensar que és impossible. Hi ha massa interessos en joc. És cert, que hi són, i que si no es fa ben fet l'argument dissuasiu tindrà molta premsa a favor. Però això ha passat en moltes altres abolicions, a les quals ens referíem a l'inici d'aquestes lletres. És urgent, és molt urgent, és urgentíssim per salvar la vida a milions de persones, i possiblement el nostre planeta.

Els qui hem rebut el do de la fe creiem que el nostre Déu no només està en contra dels artefactes atòmics, sinó que ens mou a abolir-los de manera general i urgent.

La humanitat va fent passos cap a un progrés sempre millorable

JOAN JOSEP
OMELLA OMELLA
Cardenal arquebisbe de Barcelona

La Paraula, font de consol i esperança

Avui, tercer diumenge del temps de durant l'any, celebrem el Diumenge de la Paraula de Déu, una jornada mundial i pontifícia instituïda fa un parell d'anys pel papa Francesc amb la carta apostòlica «Aperuit Illis» –Al– de 30 de setembre de 2019. El Papa convida l'Església universal a dedicar un diumenge complet a la Sagrada Escriptura.

Amb motiu d'aquesta celebració, a les diòcesis amb seu a Catalunya, es convoca la VI Setmana de la Bíblia, del 23 al 29 de gener del 2022. Preguem perquè amb el nostre esforç, cada any una mica més, la Paraula de Déu sigui coneguda i estimada a casa nostra.

Marcats per la situació de pandèmia, que tant de sofriment i trasbals ha causat i causa encara, enguany el lema de la Setmana de la Bíblia és «La Paraula, font de consol i esperança», un lema que es basa en un verset de la Carta als Romans. En aquest text del Nou Testament, podem llegir que «tot el que fou escrit en altre temps, va ser escrit per instruir-nos; així, gràcies a la constància i al consol que ens donen les Escriptures, mantenim l'esperança» (Rm 15,4).

Ignorar les Escriptures és ignorar Crist, va escriure sant Jeroni segles enrere (cf. DV 25). Sant Jeroni va dedicar bona part de la seva vida a la meditació de la Paraula de Déu, al seu estudi i aprofundiment, i va aportar a l'Església un inestimable llegat: la Bíblia traduïda al llatí, idioma estès en aquella època

(segles IV i V) i que va arribar a convertir-se en idioma oficial de l'Església. Va ser, doncs, un primer esforç per acostar la Paraula de Déu a tota aquella part de l'imperi romà que no coneixia el grec.

Meditar i pregar amb la Sagrada Escriptura és el camí per trobar Jesucrist, seguir les seves petjades i descobrir el sentit de la nostra vida. Com diu el papa Francesc: «És bo que no manqui mai en la vida del nostre poble aquesta relació decisiva amb la Paraula viva, que el Senyor mai es cansa de dirigir a la seva Esposa, perquè pugui créixer en l'amor i en el testimoni de la fe» (Al 2).

El Papa ha volgut que el Diumenge de la Paraula tingui lloc dins l'octavari de pregària per la unitat dels cristians. La Setmana de la Bíblia també vol significar el valor ecumènic de la Sagrada Escriptura que «indica als qui es posen en actitud d'escolta el camí a seguir per arribar a una autèntica i sòlida unitat». (Al 3).

Benvolguts germans i germanes, prenguem consciència de la importància de la Sagrada Escriptura, que ens posa en diàleg viu i permanent amb el Senyor. Més enllà d'aquesta setmana, fem que la Sagrada Escriptura ens acompanyi sempre, trobem un espai per viure-la a la nostra llar. Us animo a dedicar una estona a escoltar atentament la Paraula, deixant que el Resuscitat il·lumini els nostres neguits i desencisos amb la llum de la Paraula, font de consol i d'esperança.

Pelegrinatge de fe i comunió a Roma

**Els bisbes de les diòcesis amb seu a Catalunya
van fer la visita «ad limina» del 10 al 14 de gener**

Els bisbes van celebrar la missa a la basílica de Santa Maria la Major de Roma, el 12 de gener.

JOAN JOSEP OMELLA
«Es tracta d'un pelegrinatge de fe amb la visita a les tombes de sant Pere i sant Pau, un pelegrinatge de comunió amb el Sant Pare i un agermanament amb la comunitat cristiana de Roma»

Els bisbes catalans, juntament amb els valencians i balears, van celebrar la tradicional visita *ad limina apostolorum* del 10 al 14 de gener. D'ençà de la darrera, que va tenir lloc del 3 al 8 de març del 2014, en el primer any de pontificat del papa Francesc, moltes coses han canviat, sense anar més lluny, les conseqüències d'una pandèmia que no ens dona treva, com reconeixia el bisbe de Sant Feliu de Llobregat, Agustí Cortés: «La visita *ad limina* d'enguany té el seu risc, hem de fer un esforç per viatjar en aquestes circumstàncies, i viure i conviure a Roma una setmana en una situació una mica complicada, per mor de la pandèmia, però preval el sentit profund d'aquesta visita i l'obligació que tenim cada bisbe de viure cada cinc anys l'experiència de la unitat al voltant de sant Pere i del seu Successor, i alhora conviure amb altres bisbes, escoltar, parlar des del cor el que pensem de la situació de l'Església, fer una interlocució i un diàleg que sempre és fructífer i joïós amb el Sant Pare.»

Moltes cares noves respecte del 2014, com els metropolitans, l'arquebisbe Joan Planellas i el cardenal Joan Josep Omella; també absències, com

la de l'anterior bisbe de Solsona, Xavier Novell, la de Josep Àngel Saiz, que va deixar Terrassa en ser nomenat arquebisbe de Sevilla, la de Sergi Gordo, que es va quedar a Barcelona perquè era positiu en Covid, i la de Toni Vadell, per malaltia; i casualitats curioses com la protagonitzada per Francesc Conesa, bisbe de Menorca alhora que bisbe electe de Solsona, o la de Romà Casanova, que va acudir a la visita *ad limina* en representació de les Esglésies diocesanes de Vic i de Solsona: «Com a cosa peculiar, em pertoca viure i portar al cor i en la preocupació d'apòstol les dues diòcesis que tinc encomanades: Vic i Solsona, que serveixo com a administrador apostòlic des de l'agost passat i fins al proper 12 de març.»

Però més enllà de les novetats de persones i de circumstàncies, la visita *ad limina* té l'objectiu de ser un pelegrinatge de fe i de comunió a Roma. És la visita que tots els bisbes catòlics han de fer, cada cinc anys. Comprèn la peregrinació a les tombes dels apòstols Pere i Pau com a expressió de comunió eclesial i la trobada amb el Papa com a Successor de sant Pere. Inclou també informar sobre la situació de

l'Església a la diòcesi que cada bisbe té encomanada. La pandèmia del Covid va obligar a suspendre les visites *ad limina*, fins al setembre passat, quan es van reprendre.

En el cas dels bisbes espanyols, la visita s'ha organitzat en quatre grups, distribuïts per províncies eclesiàstiques. Del 10 al 14 de gener va ser el torn dels bisbes de les províncies eclesiàstiques de Tarragona, Barcelona i València, que inclou les diòcesis de Mallorca, Menorca i Eivissa.

«Es tracta d'un pelegrinatge de fe amb la visita a les tombes de dos grans apòstols, sant Pere i sant Pau, un pelegrinatge de comunió amb el Sant Pare i també un agermanament amb la comunitat cristiana de Roma», destacava el cardenal Joan Josep Omella, arquebisbe de Barcelona i president de la Conferència Episcopal Espanyola. «Les visites a Roma amb el Papa ens donen sempre aquest entusiasme de continuar treballant malgrat les dificultats. És això el que volem: continuar sent apòstols del Senyor i missatgers de la bona nova de Jesucrist.»

«És un pelegrinatge de fe que ens porta als fonaments apostòlics i, per tant, a visitar les tombes dels apòstols i tenir contacte directe amb el Papa i la cúria, que és la que l'ajuda en el govern de l'Església», afegia l'arquebisbe de Tarragona i president de la Conferència Episcopal Tarraconense, Joan Planellas.

Agenda atapeïda

Els bisbes van arribar a Roma amb els deures fets. Prèviament cada diòcesi havia presentat un dossier sobre l'estat actual, que es va treballar des de finals d'estiu fins a finals d'octubre, quan es va enviar oportunament a Roma. Per tant, en les visites als diversos dicasteris s'anaven comentant els temes més diversos i variats, amb un horari força atapeït.

«Ens han explicat com tenen organitzada la seva tasca, els projectes i plans de futur, i a la vegada nosaltres els hem pogut presentar les nostres inquietuds i preguntes, compartint així entre tots la missió que ens ha estat encomanada i les dificultats que anem trobant», comentava Salvador Cristau, administrador diocesà de Terrassa i bisbe electe.

Els bisbes de les províncies eclesiàstiques de Barcelona, Tarragona i València a la basílica de Sant Pau Extramurs.

De les qüestions tractades en les diverses congregacions ha transcendit que van parlar de problemes concrets com el dels abusos. En aquest sentit, no va haver-hi cap indicació de la Santa Seu que apunti a un canvi, sinó que seguiran les investigacions per diòcesis. També es va parlar de la gestió del patrimoni, la situació actual de la llibertat religiosa i de l'ensenyament de la religió, els acords Església-Estat, entre d'altres.

«Us asseguro que es tracta de trobades molt il·luminadores que ens obren a la realitat de tota l'Església», remarcava el bisbe de Tortosa. I com va destacar l'arquebisbe Planellas, més enllà dels problemes concrets, «l'eix central és l'anunci explícit de Jesucrist i del seu Evangelí, i com presentar el missatge cristià, amb especial èmfasi en les famílies i els joves. A redós d'aquest eix volten tots els altres continguts com el treball sinodal, que ara es troba en la fase diocesana, o els lli-

gams de comunió que hem de tenir les diverses diòcesis».

El primer dia van visitar el Pontifici Consell per a la Promoció de la Nova Evangelització, creat el 2010 per Benet XVI amb l'objectiu de tractar temes relacionats amb l'anunci del missatge de l'Evangelí i la catequesi.

El dimarts 11 van ser rebuts a la Congregació per als Bisbes, que organitza la visita *ad limina* i des d'on se seleccionen els candidats a bisbes. Després, van ser rebuts a la Congregació per a la Doctrina de la Fe, encarregada de promoure i gestionar la doctrina de la fe i la moral i de resoldre les causes de dissolucions matrimonials. El mateix dia van visitar la Secció per a les Relacions amb els Estats de la Secretaria d'Estat.

La visita *ad limina* va seguir el 12 de gener amb una reunió a la Congregació per a l'Educació Catòlica. A última hora del matí es van trobar amb els responsables de la Congre-

gació per al Culte Diví i la Disciplina dels Sagraments, que se centra en l'àmbit de la litúrgia. També es van reunir a la Congregació per al Clergat, on es tracten temes relacionats amb els sacerdots, els diaques i els seminaristes diocesans. Durant aquesta jornada també van visitar el Dicasteri per a la Comunicació, constituït pel papa Francesc l'any 2015.

El dia 13, vigília de l'audiència amb el Sant Pare, va començar amb la visita al Dicasteri per als Laics, la Família i la Vida. Les reunions van seguir al Dicasteri per al Servei del Desenvolupament Humà Integral, instituit per Francesc el 2016 amb l'objectiu d'agrupar les competències en justícia i pau, la pastoral dels emigrants, de la salut, de la caritat i de l'ecologia. La tarda del mateix dijous dia 13 es van reunir a la Congregació per als Instituts de Vida Consagrada i Societats de Vida Apostòlica. Finalment, van visitar la Secretaria General del Sínode dels Bisbes, amb motiu de la convocatòria del 2021-2023.

Segons el bisbe de Lleida, Salvador Giménez, la voluntat era presentar als diversos dicasteris el treball que fa cada bisbat, entès no únicament com el treball del bisbe, «sinó de tota l'Església: laics, religiosos i sacerdots. Hi he portat no la

meva opinió, sinó la de tota la gent que vivim a la diòcesi de Lleida, els nostres reptes com a Església, les nostres frustracions pel que no podem fer, les nostres esperances mirant al futur, perquè és una obligació que neix de l'Evangeli: aneu i prediqueu, encarneu-vos en el vostre món, anuncieu Jesucrist. La visita *ad limina* és una conversió a veure si fem bé l'anunci de Jesucrist i de l'Església en el món actual.»

Durant la setmana, els bisbes van celebrar l'Eucaristia a les quatre basíliques majors: Sant Pere, Sant Joan del Laterà, Santa Maria la Major i Sant Pau Extramurs. «És un moment d'un gran significat espiritual», destacava el bisbe de Tortosa, Enric Benavent, «els bisbes, com a successors que som dels apòstols, tenim la missió de ser pastors de l'únic ramat de Crist, de confirmar els nostres germans en la fe, d'anunciar el missatge de l'Evangeli a tots els pobles i de conservar íntegre el dipòsit de l'ensenyament apostòlic. En les celebracions hem demanat ajuda i intercessió dels apòstols perquè ens il·luminin en la nostra missió al servei del poble de Déu».

Audiència amb el Sant Pare

El moment més important de la visita va ser l'audiència amb el papa Francesc, el divendres 14 de gener. «Si totes les trobades amb el Sant Pare són emotives per a qualsevol cristià, la que un bisbe té amb el Successor de Pere en el marc d'aquesta visita té un significat especial. S'hi expressa, es viu i es reforça d'una manera molt concreta la comunió de cada bisbe amb el Papa i de cada diòcesi amb la seu romana», manifestava el bisbe Enric Benavent.

I Romà Casanova, bisbe de Vic, destacava que precisament la visita *ad limina* té com a element fonamental l'expressió de comunió amb la seu de Roma: «És una comunió no etèria, sinó molt concreta, és la comunió amb el Bisbe de Roma, el papa Francesc, i amb el seu pasturatge, el que ell fa en l'Església universal.»

«Els germans en l'episcopat —manifestava l'arquebisbe Plaellas— volem que el Papa ens confirmi en la fe i com a germà gran ens empenyi a anar endavant amb coratge renovat.»

Reunió a la Congregació per als Bisbes, presidida per Marc Ouellet, i de la qual és membre l'arquebisbe de Barcelona, el cardenal Omella.

Joan Planellas, arquebisbe de Tarragona i president de la Conferència Episcopal Tarraconense

«Al Vaticà estan contents del treball conjunt i la comunió eclesial que hi ha entre nosaltres»

CARME MUNTÉ
IGNASI MIRANDA

«Els germans en l'episcopat volem que el Papa ens confirmi en la fe i, com a germà gran, ens empenyi a anar endavant amb coratge renovat»

«L'especificitat de Catalunya s'ha fet palesa sobretot a la Congregació per als Bisbes, amb el treball conjunt que fan les diòcesis amb seu a Catalunya des del 1969»

Per a Joan Planellas, arquebisbe metropolità de Tarragona i president de la Conferència Episcopal Tarraconense, aquesta ha estat la primera visita *ad limina*, que ha realitzat juntament amb la resta de bisbes de les diòcesis amb seu a Catalunya, i també valencians i balears. En una entrevista conjunta per a Ràdio Estel i *Catalunya Cristiana*, l'arquebisbe ens explica les impressions d'una visita que ha definit com a pelegrinatge de fe.

Quina valoració fa de la seva primera visita *ad limina*?

Ha estat una experiència molt nova per a mi. És un pelegrinatge de fe que ens porta als fonaments apostòlics i, per tant, a visitar les tombes dels apòstols i tenir contacte directe amb el Papa i la cúria, que és la que l'ajuda en el govern de l'Església. D'alguna manera, som aquí a Roma per sentir la veu de Jesús a Pere: «Pastura les meves ovelles.» Els germans en l'episcopat volem que el Papa ens confirmi en la fe i, com a germà gran, ens empenyi a anar endavant amb coratge renovat. També en faig una valoració positiva perquè hi ha molta proximitat per part dels membres de les diferents congregacions, que estan molt atents als diversos temes i qüestions que es van plantejant. També cal destacar que la visita ens ha portat força treball, perquè prèviament cada diòcesi va haver de presentar un dossier sobre l'estat

MCS Arquebisbat de Tarragona

actual. Es va treballar des de finals d'estiu fins a finals d'octubre, quan es va enviar oportunament a Roma.

Quins són els principals continguts i reptes de les esglésies diocesanes de Catalunya que s'han posat sobre la taula?

L'eix central és l'anunci explícit de Jesucrist i del seu Evangelí, i com presentar el missatge cristià, amb especial èmfasi en les famílies i els joves. A redós d'aquest eix volten tots els altres continguts com el treball sinodal, que ara es troba en la fase diocesana, o els lligams de comunió que hem de tenir les diverses diòcesis. Després hi ha problemes més concrets com el tema dels abusos o el patrimoni, i tantes altres qüestions que han anat sorgint.

S'ha pogut traslladar un missatge conjunt de les diòcesis catalanes, formades per les dues províncies eclesiàstiques?

L'especificitat de Catalunya s'ha fet palesa sobretot a la Congregació per als Bisbes, amb el

«Que haguem fet la visita *ad limina* amb els bisbes de la Província Eclesiàstica de València, que inclou les diòcesis balears, és una gràcia de Déu, perquè ens fa palesa la unitat que hi ha»

«Hem de fer que els laics i laiques realment formin part dels nostres equips pastorals, que no siguin merament col·laboradors del mossèn»

treball conjunt que fan les diòcesis amb seu a Catalunya des del 1969. En l'immediat postconcili, els bisbes de l'època van determinar trobar-se periòdicament, i hi ha aquesta tradició de reunir-nos quatre vegades l'any. Ells ho saben i estan contents del treball conjunt i la comunió eclesial que hi ha entre nosaltres, perquè els problemes són molt comuns, com també ho són amb les diòcesis valencianes i balears. Tenim lligams especials amb la diòcesi de Mallorca en relació, per exemple, amb els estudis universitaris de la Facultat de Teologia de Catalunya, amb les afiliacions del CETEM (Centre d'Estudis Teològics de Mallorca) i amb l'Institut Superior de Ciències Religioses de Mallorca. Per tant, estem fent un treball conjunt que ultrapassa l'àmbit estrictament català. En l'àmbit de la catequesi també portem 50 anys de treball conjunt de totes les diòcesis catalanes més Mallorca. Per tant, que haguem fet la visita *ad limina* amb els bisbes de la Província Eclesiàstica de València, que inclou les diòcesis balears, és

una gràcia de Déu, perquè ens fa palesa aquesta unitat que hi ha, també en temes de llengua.

Quin és el missatge que van traslladar al Papa en l'audiència de divendres?

Que malgrat les dificultats del moment present, de la indiferència religiosa que hi ha en els nostres ambients, com a aspecte positiu hem de maldar per tornar a l'evangelí, a Jesucrist, i això ho volem fer explícit i palès. En aquest esforç hi hem de treballar tots, però sobretot el laïcat. Com diu el papa Francesc, som en un canvi d'època, i davant d'aquest canvi d'època hem de fer que els laics i laiques realment formin part dels nostres equips pastorals, que no siguin merament col·laboradors del mossèn, sinó que formin part integrant de la vida de l'Església en el sentit actiu, també naturalment els religiosos i les religioses, però la gran majoria dels nostres cristians i cristianes són laics i laiques.

Una de les misses que l'arquebisbe Joan Planellas va presidir durant la visita va ser a la basílica de Sant Joan del Laterà, dimarts 11 de gener.

SABER ESCOLTAR

Un sant trist és un trist sant

El papa Francesc, en el V Centenari de Santa Teresa de Jesús, va escriure: «La veritable santedat és alegria, perquè un sant trist és un trist sant.» Així començava una carta adreçada al bisbe d'Àvila. En ella, el Papa animava tothom a conèixer la vida i l'obra de santa Teresa i afegia que «Déu s'alegra amb nosaltres. I, sentint el seu amor, li naixia, a la santa, una alegria contagiosa que no podia dissimular i transmetia al voltant seu».

Aquesta alegria de santa Teresa era el fruit de la recerca de Crist crucificat i ressuscitat. La seva alegria no era egoista, era com l'alegria del cel que consisteix a alegrar-se quan veus que tots estan alegres.

La santa deia: «*Tristeza y melancolía no las quiero en casa mía.*»

Ella tenia molt clar que un sant trist és un trist sant. I afegia: «*Dios nos libre de los santos encapotados.*» A ella li agradava el bon humor, la senzillesa i la naturalitat i afirmava: «*Cuanto más santos, han de ser más conversables.*»

En una ocasió, santa Teresa era al monestir de Sòria, on acabaven d'elegir una priora. Una monja va preguntar a una novícia què li semblava la mare fundadora. La novícia va respondre que no li semblava tan santa perquè reia molt i li semblava més santa la priora del convent que era més seriosa. Santa Teresa ho va sentir i va dir: «Alerta! La priora és més santa que jo, perquè és molt virtuosa, però no és més santa perquè riu poc, que això no és pas una virtut, sinó un defecte.»

JOAN GUITERAS I VILANOVA

Canonge emèrit del Capítol Catedral de Barcelona / secretaria@catedralbcn.org

Santa Teresa de Calcuta resava aquesta oració:

«Senyor, renova el meu esperit i dibuixa en el meu rostre somriures de goig per la riquesa de la teva benedicció.

Que els meus ulls somriguin cada dia per tenir cura i acompanyar la meua família i la meua comunitat.

Que el meu cor somrigui cada dia per les alegries i dolors que compartim.

Que la meua boca somrigui cada dia amb l'alegria i joia dels teus treballs.

Que cada dia el meu rostre doni testimoni de l'alegria que tu em regales.»

La santa tenia una alegria contagiosa que transmetia al voltant seu

P-J YNARAJA

Sacerdot del Montanyà
ynaraja@gmail.com

Moltes vegades el Papa ha esmentat la paraula *funcionari* en les seves intervencions. Es referia als que vivien el seu sacerdoci com un simple funcionariat, el meu propòsit és aturar-me un moment en una realitat social oblidada.

L'actitud general de qui a l'Església gaudeix de poder és referir-se als fidels suposant que pertanyen als ocupats al camp, a la indústria o al comerç. Obliden els funcionaris de l'Estat, els executius de multinacionals que, en benefici de la societat o del mateix treballador, s'hauran de sotmetre a trasllats, de cultura semblant o diferent, del mateix idioma o desconegut. Hi pertanyen també els investigadors o tècnics que treballen en programes informàtics de

A PROPÒSIT DE...

Funcionari (2)

gran categoria.

Les primeres comunitats formaven nuclis homogenis, llegiu la narració de la missa que fa sant Justí. Ara bé, si haguessin continuat amb aquesta manera d'actuar, el progrés de la fe hauria estat lent. Estic pensant en la manera d'actuar de Pau. Per a un jueu el mar era un perill del qual s'havia d'abstenir. L'apòstol el va convertir en autopista d'evangelització.

Paral·lelament a això que em refereixo és el fenomen de l'emigració i, en grau menor, el del pelegrinatge. Què hauria estat d'Europa, si no hagués existit la

Què hauria estat d'Europa, si no hagués existit la via francígena?

via francígena i, principalment, la compostel·lana?

No hem d'oblidar que, si la cultura capitalista occidental no s'entén sense establir sucursals properes i allunyades, l'àrab musulmana, generalment, té els seus èxits en el seu món únic, sense pretendre que els seus descobriments resultin útils a comunitats estrangeres. Les primeres progressen justament o injustament, les segones romanen immòbils en el fer.

Els cristians funcionaris, estatals o de multinacionals, poden ser un bonic ornament i un atractiu que puguin apropar a la fe antics veïns o companys que creuen haver superat la dimensió religiosa.

A algun bisbe jo li he recomanat que busqués per al seu *staff* personal un expert logista...

Vida eclesial

Aquesta setmana parlem
de l'escolta atenta, recordem
el Gmà. Pascual Piles, informem
de l'app «Full Dominical»
i coneixem l'institut Autem

**Anna Rifà, responsable del programa
«Escola Vedruna, Escola Atenta»**

«Hem d'ajudar els alumnes a connectar-se amb ells mateixos»

CARME MUNTÉ MARGALEF
Terrassa

D'ençà que va entrar en contacte amb el *mindfulness*, Anna Rifà, docent a l'Escola Vedruna Vall Terrassa, s'ha dedicat a explicar, formar i impulsar aquesta tècnica d'escolta atenta. I des del curs 2018-2019 l'ha implementat a l'escola amb el programa *Escola Vedruna, Escola Atenta*, una eina pedagògica basada en la pràctica de l'atenció plena per desenvolupar i fer créixer tres dimensions intrínseques en l'ésser humà: la dimensió educativa, de benestar i la interior. L'Anna, que és llicenciada en Història i postgraduada en Pastoral Educativa i en Acompanyament Espiritual, té molt clar que el seu paper és sobretot ser sembradora d'un tema clau: només vivint l'ara i l'aquí, entrant dins de nosaltres mateixos, serem capaços de connectar amb nosaltres, amb els altres i amb Déu.

Què és exactament el mindfulness o escolta atenta?

És la capacitat d'estar atents i de

fer-ho, a més, de forma intencionada. Acompanyes i entrenes la ment a estar present en l'ara i l'aquí. Perquè la nostra ment, quan no està atenta, el que fa és divagar i planificar. Té més d'un pensament per segon, i això és esgotador. Fent aquest treball de manera intencionada, a través de la respiració, de la meditació i de la contemplació, s'activen parts del cervell que milloren el sistema immunològic, el rendiment escolar i la gestió de les emocions. Per tant, té molts beneficis per a la salut.

Com ha estat aquest procés viscut en primera persona?

És un procés de paciència, descoberta i recerca; un procés molt valuós perquè m'ha ajudat a entendre'm més a mi mateixa i als altres. L'atenció plena m'ajuda a reconèixer les emocions i a viure tots els fets de la vida des de l'amor i la compassió. Al matí em llevo d'hora i començo el dia fent acció de gràcies. En el moment de la dutxa, procuro estar present de cada gest. És una manera de convidar la ment a estar aquí.

El silenci és imprescindible per al treball interior, però com l'hem d'entendre exactament? Només com l'absència de soroll?

La ment no ens deixa estar en

El programa «Escola Vedruna, Escola Atenta» s'aplica des del curs 2018-2019.

Anna Rifà és mestra de l'escola Vedruna Vall Terrassa.

silenci, sempre està en pilot automàtic, però sense silenci no hi ha porta ni mirada endins. El silenci és necessari per conèixer-nos, entendre com som, cuidar-nos, saber què necessitem. Sense aquest exercici previ no serem capaços d'escoltar els altres.

De vegades fa por escoltar-nos a nosaltres mateixos?

Peraixò és molt important el treball de perdonar-nos a nosaltres mateixos i perdonar els altres. Tots som com a nosaltres enmig d'un oceà immens, però tots units en Déu, compartint humanitat. Per tant, aquest camí cap a dins és de desprendre, solitari, l'has de fer sol, i això de vegades fa por perquè no saps què hi trobaràs. És un camí de recerca.

Vivim un canvi de paradigma?

Al segle XVIII, durant la Il·lustració, tot havia de ser justificat per la raó. «Penso, aleshores existeixo», deia Descartes, però la realitat és que existim perquè respirem, perquè la vida es manifesta a través de la respiració.

Com es manifesta aquest canvi de paradigma en la vivència religiosa?

No podem parlar de Déu si no en fem experiència. Per tant, cal fer entrar els infants i els joves en la vivència religiosa d'una altra manera. Cal fer experiència del silenci, hem de poder parlar de coses humanes com la vida, la mort, què ens preocupa, què és per a nosaltres la felicitat. Després, pots parlar de Jesús. En el buidament trobes la teva essència, i en aquesta essència hi ha Déu.

Després de dirigir l'àrea de pastoral de la Fundació Vedruna Catalunya, va posar en marxa el programa Escola Vedruna, Escola Atenta.

Vaig entrar en el món de l'atenció

plena del *mindfulness* des del punt de vista religiós (els exercicis espirituals de sant Ignasi o els grans místics com sant Joan de la Creu o santa Teresa de Jesús són referents) però també des del punt de vista laic, des del camp mèdic. Vaig veure que era un regal per a les escoles. El meu treball final per al postgrau d'Acompanyament Espiritual (Fundació Vidal i Barraquer-Universitat Ramon Llull) el vaig dedicar a l'Atenció plena a l'escola com a eina d'acompanyament integral de l'alumne. Quan t'acostes als alumnes, han de sentir que els estimes perquè és sentint-se estimats i escoltats quan se t'obren. Especialment ara en què vivim tants problemes de salut mental, és molt important que algú els escolti i acompanyi, sense jutjar-los. En el món educatiu veiem alumnes hiperconnectats a tot, però desconnectats d'ells mateixos, i això fa que surtin trastorns d'aprenentatge, que aniran a més. No saben què els passa, ni gestionar emocions com l'agressivitat, l'odi, l'enveja... Hem d'ajudar els alumnes a connectar-se amb ells mateixos.

Com s'aplica en el dia a dia de l'escola?

Hem creat un sistema de fitxes amb pràctiques per a l'atenció plena. El professor ho porta a l'aula per treballar les tres dimensions: educativa, benestar i interior. Fa quatre anys que vam començar la formació del professorat, que és molt important. Cada professor i cada escola decideixen en quin moment del dia volen aplicar la tècnica.

«En el buidament trobes la teva essència, i en aquesta essència hi ha Déu»

CERTIFICATS MÈDICS CARNET DE CONDUIR NÀUTICA I ARMES

CENTRE MÈDIC PLAÇA MOLINA

DR. RAFAEL SOLANAS ANGLADA

• COTXE, MOTO I CICLOMOTOR • PSICOTÈCNICS
• LLICÈNCIA D'ARMES • LABORALS I ESCOLARS • NÀUTICA

LABORABLES

De 10 a 13 h i de 16 a 20 h

Les persones que es presentin amb un exemplar de Catalunya Cristiana tindran un descompte de 20 euros

www.centromedicoplazamolina.es

INFORMEU-VOS-EN: Tel. 932 188 826 - Mòbil: 639 474 741
c/ Balmes, 281, entr. 2n - 08006 Barcelona

Germà Pascual Piles Ferrando, un home proper, savi i acollidor

GMÀ. JOAQUIM ERRA I MAS
Primer conseller general de l'Orde
Hospitalari de Sant Joan de Déu

El germà Pascual Piles Ferrando va néixer a Benifaió (València) el 8 de setembre del 1944. Quan va acabar el batxillerat, buscava la manera de viure la fe des del servei als altres, des de la sensibilitat pels més necessitats, malalts... Va entrar a l'Orde el 1965 i va viure amb una gran convicció la seva vocació hospitalària. Acollidor i atent. Era molt notòria la seva capacitat de relació, de diàleg, d'acollir les realitats de les persones, essent sempre molt respectuós i comprensiu. Un home de Déu amb una gran maduresa humana.

Era una persona intel·ligent i amb inquietuds. Es va formar en diferents àmbits (infermeria, teologia, filosofia i psicologia) i va estar disponible per assumir diverses responsabilitats dintre de l'Orde. Durant un temps com a formador de germans i més endavant en temes de govern. Va formar part de consells provincials i generals de l'Orde. Va ser elegit Provincial en diverses ocasions i durant dotze anys va ocupar el lloc de superior general de l'Orde.

Els últims anys va conviure amb la malaltia a la Comunitat de germans de Saragossa, on va morir el 28 de desembre del 2021, a l'edat de 77 anys i 56 de professió religiosa.

Les expressions de reconeixement i agraïment a la seva persona i a la seva tasca han estat moltíssimes i procedents d'arreu del món. Des del seu tarannà de proximitat i amb la seva capacitat de relació, havia visitat i entrat en contacte amb totes les comunitats existents de l'Orde quan n'era el superior general. Una aproximació als germans però també a moltíssims col·laboradors (professionals, voluntaris...) que aquests dies el recorden.

Un mestre de l'hospitalitat. Ell va aprofundir en la vida de Sant Joan de Déu, sobretot a partir de les seves cartes. Va impulsar l'estudi i la difusió de la seva espiritualitat. Des del seu ministeri sacerdotal era veritablement un gran predicador de la figura de Joan de Déu. Una predicació que es feia visible en la seva vida. Com Joan de Déu, era acollidor amb tothom. Les persones per ell eren sempre considerades per damunt de les seves circumstàncies, defensor de la dignitat

Des del seu tarannà de proximitat i amb la seva capacitat de relació, havia visitat i entrat en contacte amb totes les comunitats existents de l'Orde quan n'era el superior general

Una persona de mentalitat i de caràcter obert que, com ressalten alguns col·laboradors, feia fàcil poder descobrir el do de l'hospitalitat

humana, respectuós amb tots els estils de vida i creences. Una visió universal i inclusiva, molt coherent amb el missatge de l'hospitalitat.

Una persona que va acompanyar tot allò que fos impuls i innovació. Gaudia amb els nous projectes i iniciatives que sorgien al l'Orde. Agraïa i confiava en les iniciatives dels germans, dels professionals i dels directius de l'Orde. Amb satisfacció donava suport i impulsava tot el que fos difusió d'expressions d'hospitalitat. Defugia el pessimisme i des del saber-se en una història de salvació guiada per Déu, mantenia sempre un somriure. Era amic de la festa i de les celebracions. Una persona de mentalitat i de caràcter obert que, com ressalten alguns col·laboradors, feia fàcil poder descobrir el do de l'hospitalitat.

Des de l'exercici de la responsabilitat de govern, va promoure sempre la incorporació i la delegació de funcions directives a laics. Una línia que sempre va afavorir des de la visió d'un Orde amb una presència notòria de laics, amb tota la seva pluralitat. Sempre va mante-

nir que es pot viure l'hospitalitat de Joan de Déu arribant-hi des d'opcions de vida i motivacions diverses, que conflueixen en la identificació i vivència de l'hospitalitat.

El Gmà. Pascual estimava l'Església i s'hi sentia compromès. Gaudia dels espais de trobada intercongregacionals, s'interessava per fer costat i ajudar, quan era possible, altres grups o congregacions. Va treballar i es va esforçar per afavorir una pastoral de la salut i unes orientacions ètiques que responguessin a la realitat i a les necessitats de les persones. La seva mentalitat oberta ajudava a emprendre nous reptes, arriscar per crear futur... Era una persona d'una gran talla espiritual. Això li va permetre encarar situacions de dificultat, pròpies de la vida de les persones i de les institucions, amb serenitat, compromís i esperança.

Avui som molts, arreu del món, els qui el recordem amb un profund agraïment, amb reconeixement i acollint la seva vida com una gran ensenyament. Gràcies, Pascual. La teva empremta hospitalària, d'entrega propera i generosa, és ja un do rebut per sempre. Gràcies i descansa en la pau de Déu.

Descobreix la nova web catalunyacristiana.cat

- ✓ **Més continguts**
- ✓ **Més actualitat**
- ✓ **Més formats**
- ✓ **Més accessible**

L'app ofereix un servei innovador disponible a les principals plataformes mòbils

L'arquebisbat de Barcelona estrena l'aplicació «Full Dominical»

REDACCIÓ
Barcelona

Coincidint amb la celebració del 130è aniversari del «Full Dominical», l'arquebisbat ofereix una versió inèdita de la publicació

El *Full Dominical* de Barcelona, la publicació degana de contingut religiós a Catalunya, s'adapta al continent digital. Aquesta aplicació promoguda per l'arquebisbat de Barcelona porta els continguts del *Full Dominical* als telèfons i tauletes mòbils amb sistemes operatius Android i iOS.

Coincidint amb la celebració del 130è aniversari del *Full Dominical*, l'arquebisbat de Barcelona ofereix una versió inèdita de la publicació. Així, l'app presenta un disseny completament renovat que facilita l'accés a tots els continguts habituals, a més d'afegir nous serveis per a l'usuari. L'aplicació és gratuïta i es pot descarregar des de Google Play o des d'App Store.

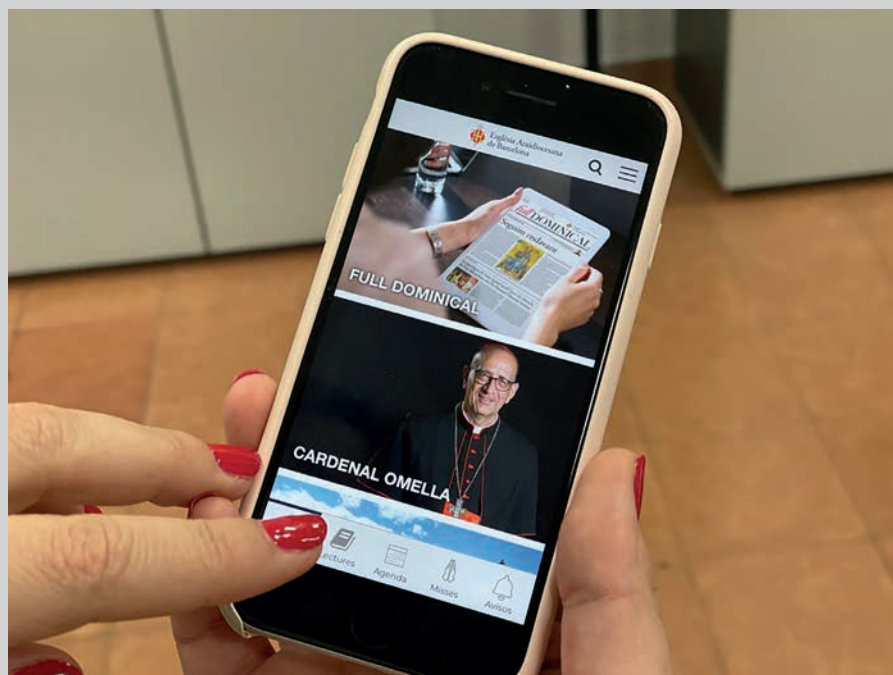
Amb aquesta nova aplicació es dona rellevància a l'accés digital al *Full Dominical*. A més, destaca la facilitat d'accés a les lectures del dia i a l'agenda diocesana. Un altre dels serveis integrats és el mapa parroquial de la diòcesi amb geolocalització, que permet mostrar a l'usuari les esglésies més properes del lloc on es troba i els horaris de missa corresponents, entre d'altres serveis.

El llançament del nou format del *Full Dominical* no implica la desaparició de la tradicional versió impresa. Tots els feligresos que ho desitgin podran continuar llegint els exemplars impresos, disponibles cada setmana a totes les parròquies i centres de culte de l'arxidiòcesi.

130è aniversari del «Full Dominical»

El *Full Dominical* és una publicació setmanal que ha persistit al llarg de 130 anys de manera gairebé ininterrompuda. El *Full Dominical* de la diòcesi de Barcelona, fundat per Mn. Josep Ildefons, rector de la parròquia de Santa Anna l'any 1892, és el més antic d'Espanya i sorgeix de l'experiència positiva d'haver fundat poc abans un full parroquial, la *Hoja Parroquial de Santa Ana*.

El format dels fulls dominicals arreu del país acostuma a seguir una mateixa estructura: un escrit del bisbe diocesà, juntament amb les lectures dominicals comentades, articles de reflexió i una part d'informació i avisos breus. La missió pastoral del *Full Dominical* ha estat la de crear comunitat, un valor que ara també queda reflectit a l'aplicació.

L'aplicació és gratuïta i es pot descarregar des de Google Play o des d'App Store.

 Barcelona

Autem ofereix formació per a sacerdots i agents de pastoral parroquials

Lideratge per a una cultura missionera

Andrés Chávez Belisario

El sacerdot ha d'estar enamorat de l'ADN de la seva identitat de fe.

ROSA MARÍA JANÉ CHUECA
Barcelona

Autem, Institut de Lideratge Pastoral, imparteix formació per «facilitar el desenvolupament d'un lideratge d'Església capaç de transformar la cultura de conservació actual en una cultura missionera que és la pròpia identitat de l'Església», ens expliquen des de l'equip de l'institut. El model de lideratge que proposen és «el de Jesús, un lideratge de servei que lidera des de l'amor i per estimar».

La visió i estratègia es concreta a través de programes de formació, desenvolupament i acompanyament, tant individual com col·lectiu, per a sacerdots i agents de pastoral parroquials. «L'objectiu d'aquests programes», comenten des d'Autem,

«no és únicament la capacitació dels participants com a autèntics líders o la transmissió de coneixements o generació d'aprenentatges, sinó que el veritable fi és propiciar un canvi profund en el cor dels participants».

La formació que ofereix Autem es pot resumir en cinc propostes: Programes de Desenvolupament de Lideratge Sacerdotal, Programa de Lideratge per a Equips Pastorals, Programa d'Aprofundiment, Programes d'acompanyament i Eines. Sobre aquestes últimes, l'equip es refereix a l'«elaboració de materials, guies i mapes de processos que poden donar suport al sacerdot i els seus equips en la implementació del procés de conversió pastoral».

Si reflexionem sobre el lideratge que avui necessita l'Església en les comunitats, Autem destaca «un lideratge de servei. Cal que el pastor compti amb humilitat per poder veure i escoltar la realitat, i prendre consciència dels reptes des de la fragilitat i la pobresa i no des de la distància».

Per a l'equip de l'institut, el sacerdot ha de tenir «visió, per saber on anem, per avançar des de l'esperança en Déu; ha de ser realista, saber llegir la profunditat de la realitat per descobrir-hi la crida a la presència de Déu, més enllà de les dificultats; pacient; capaç de valorar la utilitat dels mitjans i els instruments, d'estimar aquest món i la bellesa dels espais, les trobades; conscient i enamorat de l'ADN de la seva identitat de fe, per poder dialogar en una societat plural i compartir».

Sense oblidar «una mirada amorosa cap a l'altre. Un lideratge que es posa al servei de cada persona que serveix al seu costat, perquè creixi i es desenvolupi i pugui fer la seva contribució i viure la missió a la qual ha estat cridada».

Amb el Covid moltes parròquies han disminuït efectius i s'ha perdut una mica el sentiment de pertinença a la comunitat. Des d'Autem s'apunta que els mitjans digitals atorguen noves possibilitats per

generar comunicació fluida en les comunitats i que ara es valora més la possibilitat de la trobada. No obstant això, subratllen que «és important que les parròquies puguin reforçar aquest sentiment de pertinença tan necessari tenint cura de les 3 C: Claredat, Creixement i Cura».

La clau per transformar les nostres parròquies passa, segons Autem, per ser «comunitats orants, amb un pastor enamorat del seu ministeri, que exerceix un lideratge madur de servei, que fa emergir el millor de cadascun dels seus feligresos per posar-ho al servei de la comunitat. La clau és una conversió autèntica».

El Papa insisteix a ser «Església en sortida». Per a Autem, un dels principals frems per sortir és la por, pensar que l'anunci només està reservat «a uns quants especialistes, sacerdots i consagrats». Un altre fre pot ser la manca de fe, «que té com a símptomes la queixa constant i el pessimisme, la comoditat del “sempre s'ha fet així”, la por al fracàs».

I encara podem afegir «la manca de consciència de la situació. La mateixa cultura parroquial en la qual vivim és incapaç de “somià” una altra realitat possible per la força dinamitzadora de l'Evangeli».

Per això, el Sínode sobre la sinodalitat és una gran oportunitat per a les parròquies, perquè «és la manera concreta de viure i actuar de l'Església que és: comunió i missió, a imatge de Déu. Ens hi juguem la credibilitat de l'Església: la nostra vida i pastoral parroquial han de reflectir el que creiem perquè aquesta fe sigui palpable i atractiva».

Des d'Autem ens conviden a viure aquesta invitació de Francesc «per ser el que estem cridats a ser, per encarnar-ho en la nostra vida personal i comunitària. Tots hem de recórrer el camí de la conversió. És una oportunitat per obrir els ulls i deixar una mentalitat i vivència de fe cansada i queixosa per obrir-nos a la renovació del Esperit Sant. Oportunitat per fer de la pobresa i fragilitat lloc de trobada amb el Senyor. És un camí participatiu de conversió que fem plegats per ser més fidels a Jesús».

Més informació: www.autem.org.

ESGLÉSIA EN SORTIDA

Sortir, peregrinar, governar

Sortir, peregrinar, governar el poble en el desert no és tasca fàcil per a cap Moisès. Sempre hi ha hagut i hi haurà qui esvaloti i posi de la seva banda una part del poble, aquells que sense consciència ni enteniment del que Déu fa no comprenen el perquè de les penúries del present; prefereixen el que ja coneixen, el que en aparença sempre els ha anat bé. Incapaços de deixar, de buidar les mans per rebre el present que porta al futur. D'aprendre a caminar plegats per junts assolir el que els ha estat promès de la mà de Déu i a través d'allò establert.

El que va ser, així serà; el que es va fer, així es farà. No hi ha res de nou sota el sol. La carta als Hebreus adverteix contra l'apostasia, especialment als que s'han tornat durs d'enteniment. A aquells que haurien d'haver conegut i après Crist, només van conèixer, aprendre i es van aferar a conceptes i idees del principi. En lloc de posar-se al davant i avançar, hi van a sobre, fent pesat i lent el camí que ens porta a indrets més avançats.

No obstant això, l'autor i el poble de Déu no desisteix, i deixant de banda els rudiments que van ser útils al principi, sense descartar-los, avança: «Avancem, doncs, amb l'ajuda de Déu» (He 6,3). És clar que sense deixar de patir l'oprobri del que significa sortir del recinte, del marc del sagrat.

«Sortim, doncs, a trobar-lo...; perquè no tenim aquí la ciutat que durarà per sempre, sinó que busquem la que encara ha de venir» (He 13,13-14).

JOAN PALERO

Coordinador de l'Escola d'Animació Bíblica a València

La visió i estratègia es concreta a través de programes de formació, desenvolupament i acompanyament

SIGNES D'AVUI

No hi ha humilitat sense humiliació

Si l'orgull és el desencadenant de l'expulsió del paradís i l'inici de totes les desgràcies, la humilitat, en contrapartida, és l'antídot per neutralitzar-lo. Les passions capitals, com la ira, la vanitat, l'enveja, l'avarícia, la gola, la luxúria i la peresa, són a la vegada alimentades pel nutrient de l'orgull, cap i origen de totes aquestes passions. Sant Gregori el Gran, en la seva obra *Moralia*, així ho reconeix: «L'arrel de tots els mals és la supèrbia.»

Com més destructiva és una malaltia, més necessari és estudiar-la per trobar una vacuna i un antídot que la pugui controlar. Tenim l'experiència del Covid. Tot i així, la lluita és feroç perquè, com el coronavirus, l'orgull és una passió que muta, que presenta múltiples variants. Es tracta d'una passió es-

piritual. Per tant, subtil, esmunyidissa, inesgotable com un monstre de set caps. Aconseguir notables avenços en el coneixement propi, dedicar-se al creixement personal, participar en grups selectes de treball personal..., sense humilitat, condueix a un sentiment de superioritat moral i de sentir-se millor que la resta. El fariseisme retrata bé aquesta actitud, que menysprea el sentiment del públic.

La humilitat obté el seu nom del llatí *humus*, que significa *terra*. L'orgull se situa sobre una peanya, dalt d'una estrada. La humilitat, en canvi, posa els peus a terra i es nodreix

No hi ha humilitat del jo sense la humiliació de l'ego

de la veritat. Hi ha falsificacions i succedanis d'aquesta virtut: humilitat aparent, autoestima nul·la, persones acomplexades, esperits apocats i submisos.

El papa Francesc, fidel a l'espiritualitat ignasiana, repeteix sovint que «no hi ha humilitat sense humiliació». Entendre aquesta frase no és fàcil. Per desentranyar-ne el sentit profund jo diria que «no hi ha humilitat del jo sense la humiliació de l'ego». Qui no sigui capaç d'acceptar, més encara de buscar, la humiliació del seu ego no podrà ser mai humil. Entendre'l costa. Practicar-lo, molt més. La resistència de l'ego és incommensurable. En el proper article, posaré un exemple d'humilitat del jo a través de la humiliació de l'ego que em va impactar i que em continua impactant molt.

VICTÒRIA MOLINS, s.t.j.
viuimolins70@gmail.com

Fa anys, quan vaig començar a viure al costat dels més desfavorits, aquells que han restat al marge de la societat i als qui el papa Francesc ha gosat anomenar «descartats», vaig haver de fer un gran esforç per entendre un món que, fins aleshores, havia estat lluny de la meua vida i dels meus costums.

Va ser un jesuïta, amb el qual visitava les llars de molts infants del Raval, el que em va dir una frase que m'ha ajudat durant la resta dels anys al barri i gràcies a la qual he pogut viure agermanada a tots aquells que, en un primer moment, em van semblar tan lluny de la meua manera de veure la vida.

Aquesta va ser la seva frase en sortir d'una d'aquelles llars on la vida

FINESTRA A LA VIDA

Canviar el nostre «xip»

familiar feia aigües per tots costats. Baixant aquelles escales fosques, jo li parlava des de la meua visió de la vida i va ser aleshores quan em va dir: «Viui, si vols entendre aquesta gent i ajudar-la de veritat, canvia el xip. Oblida davant d'ells la teua família i les famílies amb les quals has conviscut... Entra en el seu món, en els seus antecedents, en el seu passat. I, des d'aquesta visió, els podràs entendre. Això és el que es diu tenir empatia, condició indispensable per actuar des de la misericòrdia, la compassió —en el sentit autèntic de la paraula, que no és qüestió de sentiments, sinó d'actitud— i així et sentiran al seu costat.»

Més o menys, això és el que em va transmetre el meu estimat Jordi Ginestà. I això és el que he procurat

viure des de llavors.

Per això, quan els sense sostre no arriben a l'hora en en una cita, quan no se'n recorden d'alguns compromisos, quan els costa complir amb les coses més normals per a una majoria benestant, procuro posar-me al lleu lloc fins que aconseguixin canviar i millorar les seves relacions amb una societat estructurada, els estimo tal com són i com viuen. Això és per a mi «canviar el xip» i això és el que m'ha permès sentir-me al seu costat aprenent —d'una altra banda— de moltes coses bones que ells tenen i jo no tinc.

Tenir empatia és una condició indispensable per a la misericòrdia

Comprendre i viure la Paraula

**La VI Setmana de la Bíblia té lloc
del 23 al 29 de gener**

**DIUMENGE DE LA PARAULA
VI SETMANA DE LA BIBLIA**

2022-2023

**“LA PARAULA,
FONT DE
CONSOL
I ESPERANÇA”**

(Rm 15, 4)

els
ajudar els qui no ho
portar les seves febleses
sense buscar allò que ens pla
Més aviat, que cadascú m
complaire els altres
auri el bé d'ells, per t
dificar la comunitat
poc el Crist, no va bus

de l'Esperança. Ben al contrari. Tal com diu l'Escriptura: He rebut els uns i
i l'ultratgen. En efecte, tot el que fou escrit en altre temps, va ser escrit per
struir-nos; així, gràcies a la constància i al consol que ens donen les Escriptu
antenim l'esperança. Que Déu, de qui provenen la constància i el consol,
ncedeixi de viure unànimement i d'acord els uns amb els altres, a exemple
cristi; així, amb un sol cor i a una sola veu, glori ficareu el Déu i Pare de Jesuc
nyor nostre.

www.setmanadelabiblia.cat
setmanadelabiblia@gmail.com

AC

S

claret

CPL

CC

CC

CC

CC

CC

CC

La fe és la resposta humana a la proposta salvadora de Déu. Amb Jesucrist, a l'home se li obre la possibilitat real d'entrar a la vida benaurada i eterna. Aquesta proposta, aquesta revelació de Déu en la història humana, la trobem recollida i posada per escrit a la Bíblia. No és un llibre qualsevol, per tant, i la nostra actitud davant la Paraula de Déu ha de ser d'admiració i gratitud. La biblista M. Claustre Solé, religiosa de la Companyia de Maria i professora de la Facultat de Teologia de Catalunya, ho explica així: «Sant Agustí diu que la Bíblia és una gran carta d'amor que Déu adreça a la humanitat. Per tant, ha de ser llegida amb una actitud d'agraïment i d'escolta, amb confiança, amb fe i molta humilitat.»

Aquesta és la premissa que fonamenta la Setmana de la Bíblia, iniciativa patrocinada per la Conferència Episcopal Tarraconense i promoguda per l'Associació Bíblica de Catalunya, l'Abadia de Montserrat, el Centre de Pastoral Litúrgica, Editorial Claret i també per Ràdio Estel i *Catalunya Cristiana*. La sisena edició de la Setmana de la Bíblia se celebrarà del 23 al 29 de gener a totes les diòcesis catalanes.

Enguany, hi ha un lema major, el del Diumenge de la Paraula de Déu (dia 23): «Feliç el qui escolta la Paraula de Déu», proposat pel Pontifici Consell per a la Promoció de la Nova Evangelització, i un lema menor, el de la VI Setmana de la Bíblia, «La Paraula, font de consol i esperança», proposat per les entitats convocants i que vol precisament posar l'èmfasi en el text bíblic com a motiu d'esperança. Aquest aspecte és especialment important en aquests temps en què encara patim les conseqüències de tota mena que ens ha portat la pandèmia. Per a Agustí Borrell, carmelita descalç i secretari de l'Associació Bíblica de Catalunya, l'esperança cristiana és clau: «La situació sanitària que estem vivint, aquí i al món sencer, ens preocupa i ens interpel·la. Hem hagut de canviar molts costums per adaptar-nos a una pandèmia inesperada que no acaba de desaparèixer després de tants mesos i malgrat tots els esforços. Tot això crea inevitablement una sensació d'incertesa que de vegades pot portar al desànim o al neguit. En aquest context peculiar celebrem la Setmana de la Bíblia.»

La lectura de la Paraula alimenta la fe del cristià.

La noció d'esperança és intrínseca a la fe cristiana i a la mateixa Paraula de Déu. Tots els llibres de la Bíblia es troben enllaçats per aquesta confiança de l'home en la promesa divina. Per aquesta raó, Borrell afirma que «enguany, de forma encara més explícita, l'atenció se centra en el temps que vivim i la resposta que podem trobar en l'Escriptura, amb una mirada particular a l'Evangeli de Lluc, el de la litúrgia d'enguany. El fil conductor escollit és "La Paraula, font de consol i esperança" una expressió inspirada en un text de la Carta als Romans, on Pau afirma que les Escriptures ens donen constància, consol i esperança. Es tracta d'un missatge ben adequat al moment actual, si bé té un sentit molt

més ampli, perquè ens obre a una visió transcendent i positiva de la història, basada en la fe en Déu que s'alimenta amb l'escolta de la seva Paraula. Que la Paraula de Déu sigui per a tots nosaltres font de consol i esperança, ara i sempre».

Paraula encarnada

Aquesta iniciativa de l'Església catalana va néixer fa sis anys per acostar el text revelat als creients i en general a tota la societat. Va ser una intuïció del tot encertada, perquè es va avançar al mateix *motu proprio* del papa Francesc *Aperuit illis*, que el 2019 instituïa el tercer diumenge de durant l'any com el Diumenge de la Paraula. Agustí Borrell explica la

feliç confluència de totes dues propostes: «És la sisena edició d'una iniciativa que va impulsar l'Associació Bíblica de Catalunya i que, amb l'acceptació i l'encoratjament dels bisbes de la Conferència Episcopal Tarraconense, va començar l'any 2016. Posteriorment, el 2019 el papa Francesc instituïa per a tota l'Església el Diumenge de la Paraula de Déu, que des d'aleshores se celebra el III diumenge de l'any litúrgic, és a dir, a finals de gener, i la Setmana de la Bíblia ha trobat el seu lloc natural entorn d'aquesta data. La finalitat d'aquestes celebracions és recordar el lloc privilegiat que ocupa la Paraula de Déu en la fe i en la vida dels cristians. Déu s'ha revelat en la història, i l'Escriptura és el testimoni privilegiat d'aquesta manifestació i continua essent l'instrument indispensable del diàleg entre Déu i la humanitat.»

La setmana de la Bíblia no vol ser tan sols un acte acadèmic. Les aportacions dels entesos en Sagrada Escriptura i en teologia només tenen sentit si troben un ressò en el conjunt de l'Església i de la societat. La mateixa natura del text revelat porta a aquesta difusió, perquè s'adreça a tota la humanitat. La Bíblia és un text encarnat, que no defuig les diferents manifestacions culturals de la humanitat. És per això que aquesta iniciativa inclou actes ben diferents per establir ponts amb tots els aspectes possibles de la cultura. Per a Agustí Borrell «en ocasió de la Setmana de la Bíblia s'organitzen cada any una bona colla d'iniciatives de tota mena: taules rodones, xerrades, pel·lícules, exposicions, pregàries, publicacions... Les parròquies, les escoles, les comunitats cristianes i altres àmbits esdevenen llocs de reflexió, de diàleg i de difusió entorn de la Paraula de Déu. Alguns actes són més solemnes i públics, com el que se sol fer a la Sagrada Família de Barcelona».

La Bíblia, doncs, és per a tothom. Tanmateix, en tractar-se d'un conjunt de llibres escrits fa un mínim de 2.000 anys, la lectura d'entrada no sempre resulta fàcil. Per a M. Claustre Solé, les dificultats a l'hora d'encarar el text bíblic poden ser d'origen divers: «Els prejudicis poden condicionar-ne la comprensió i confondre el llenguatge amb el missatge. Certament que el que ens interessa és el missatge, però

La formació i l'actitud orant faciliten la comprensió de la Bíblia.

Agenda d'activitats

Dimarts 25 de gener: a les 19.00, a la basílica dels Sants Just i Pastor de Barcelona, lectures de sant Lluç amb l'organista Bernat Bailbé, que interpretarà una peça sobre l'evangeli de Lluç

Dimarts 25 de gener: a les 20.00, sessió *Escolta, caos i diversitat* amb Fernando Cordero per videoconferència Zoom. Més informació i inscripció per rebre l'enllaç: quimil66@yahoo.es

Dijous 27 de gener: des de Montserrat, vespres de la comunitat montserratina amb especial accent de la Setmana de la Bíblia

Dimecres 9 de febrer: a les 19.00, des de la cripta de la Sagrada Família, meditació teològica sobre la façana de la Glòria a càrrec de Mn. Armand Puig i intervencions musicals a l'orgue amb Juan de la Rubia.

Lleida i Tarragona també organitzen diferents actes que es podran consultar a setmanadelabiblia.cat, com també les activitats que vagin notificant parròquies i altres comunitats i entitats. Des d'aquesta mateixa web es pot descarregar gratuïtament una nova carpeta en format digital de la col·lecció «Llegir la Bíblia en grup» (evangeli de Lluç) i les reflexions fetes pels biblistes Agustí Borrell i Núria Calduch sobre textos de l'evangeli de Lluç.

AGUSTÍ BORRELL
«Enguany l'atenció se centra en el temps que vivim i la resposta que podem trobar en l'Escriptura»

M. CLAUSTRE SOLÉ
«L'actitud d'escolta de la Paraula demana un cor enamorat i contemplatiu»

aquest missatge el trobem en un text que està escrit en una llengua i en un context cultural molt diferent del nostre i sense entendre el llenguatge se'ns pot desvirtuar el sentit del text. Una altra dificultat està a confondre la veritat d'un text amb la historicitat dels fets que en ell es narren i això és un perill. La Bíblia no vol donar lliçons d'història, de ciència o de biologia; va néixer de l'experiència de fe d'un poble i fou posada per escrit —amb diferents estils literaris— per transmetre aquesta experiència. Un text pot ser no històric i ser portador de grans veritats. Una altra dificultat seria centrar-nos en un coneixement purament nocional, ja que el “conèixer” bíblic és experiencial. Cal deixar que el text toqui el cor. El misteri de Déu està més enllà de les nostres idees o conceptes; ell no es deixa atrapar mai pel cap, tanmateix es deixa atrapar sempre pel cor.»

Entendre i viure la fe

Si el cristià del segle XXI vol entrar en diàleg amb el món i donar a conèixer el tresor de la fe, no pot prescindir d'una bona formació bíblica. La fe necessita sempre la raó com a companya i interlocutora. Aquest és el parer de M. Claustre Solé quan sosté que la formació «és una bona eina per als creients de tots els temps, i més en l'actual, quan vivim en una època crítica amb tot el que afecta el món religiós. Quan jo entro en una gran ciutat que m'és desconeguda em cal un bon GPS. Davant d'uns textos llunyans en el temps i en l'espai, em cal formació per a aproximar-me al seu significat. Això demana conèixer una mica els gèneres literaris i en quin moment fou escrit el text per saber què volia dir l'autor inspirat per Déu a la gent d'aquell temps. A partir d'aquí puc copsar què em diu el text avui. Així i tot, no n'hi ha prou amb una formació acadèmica; per poder escoltar la veu de l'Esperit que ens parla en la Bíblia hem d'entrar en sintonia amb ell i això demana una actitud de pregària. L'actitud d'escolta de la Paraula demana un cor enamorat i contemplatiu.»

Per a qualsevol cristià, el text bíblic no és un objecte del passat i prou, una peça de museu per ser conservada rere una vitrina. Per la seva naturalesa revelada és Paraula realment viva, capaç de renovar la

vida del creient. Comprendre el text bíblic fa més viva la fe del cristià, i alhora, en un moviment circular, una fe encesa permet reconèixer en la Bíblia la pròpia experiència creient. Així s'expressa M. Claustre Solé quan explica que «la Bíblia ens aporta, al meu entendre, llum, força i un nou alè. Llum que ens ajuda a discernir en el dia a dia per tal de viure amb sentit cada moment de la nostra existència; i aquesta llum i aquesta força, alenades per l'Esperit, ens permeten de caminar esperançats. Aquesta llum de la qual ens parla també Jesús ens ajuda a veure les persones i situacions des de la perspectiva de Déu. I quan mirem des d'aquest vessant podem veure en cada persona un germà i en cada dificultat un repte a superar. Si ens deixem “tocar” per la Paraula podem experimentar que a la vegada que ens guareix moltes nafres, ens ensenya a ser sensibles a les ferides dels altres i això porta al compromís, perquè tota persona és imatge de Déu. Cal tenir present Mateu 25: “En veritat us ho dic: tot allò que fèieu a un d'aquests germans meus més petits, m'ho fèieu a mi”». La Setmana de la Bíblia, en definitiva, pretén conscienciar del tresor que representa el text revelat.

Aquesta és la segona edició condicionada per la pandèmia, i, per tant, diversos dels actes previstos seran virtuals. Però aquesta circumstància també pot ser una oportunitat per fer arribar a més gent el contingut de les diferents jornades. En aquest sentit, Agustí Borrell afirma que «ja l'any passat es va haver de trobar una forma d'organitzar activitats diferent de l'habitual. La majoria de propostes van ser virtuals, aprofitant les possibilitats que ofereix internet. Calia respondre amb creativitat a les circumstàncies que impedièen la realització de trobades presencials. Els actes virtuals tenen els seus límits, però també alguns avantatges: per exemple, permeten arribar a molta més gent, i cadascú els pot seguir en el lloc i en el moment que li resulten més còmodes. D'altra banda, la reflexió va girar en part sobre com llegir els textos bíblics en temps de pandèmia».

En format presencial o virtual, amb pandèmia o sense, un any més la Setmana de la Bíblia farà present la Paraula de Déu enmig de la nostra societat assedegada de Déu.

JOAN PLANELLAS
I BARNOSELL

Arquebisbe metropolità de Tarragona i primat

Paraula eficaç

Benvolguts i benvolgudes, celebrem avui, embolcallats per la Setmana de Pregària per a la Unitat dels Cristians, el Diumenge de la Paraula. A l'arxidiòcesi de Tarragona aquesta celebració condimenta l'efemèride dels sants màrtirs Fructuós, Auguri i Eulogi del passat dia 21 i la solemnitat de la Conversió de Sant Pau, patró secundari de l'arxidiòcesi que se celebrarà passat demà.

Avui l'Església ens recorda el lloc preeminent que la Paraula de Déu té en la nostra vida com a poble de Déu i Església de Crist. El papa Francesc, en instituir aquesta diada l'any 2019, va destacar l'elecció del dia, just en aquest moment de l'any en el qual «estem convidats tots a enfortir els lligams amb el poble jueu i a pregar per la unitat dels cristians» (Carta apostòlica *Aperuit illis*, 3). I aquesta no és una coincidència temporal casual, perquè celebrar un Diumenge de la Paraula de Déu expressa un valor profundament ecumènic perquè la Sagrada Es-

criptura assenyala el camí a seguir per a qui es posa en actitud humil d'escolta del Senyor. I escoltar la Paraula vol dir, sempre, celebrar-la, reflexionar-la, fer-nos-la nostra i divulgar-la. L'escolta atenta de la Paraula és joia per a qui escolta i esdevé, per ella mateixa, joia per al cor del creient. Per això, com afirma el profeta, «la diada d'avui és santa, dedicada al nostre Senyor. No us entristiu: la joia que ve del Senyor és la vostra força» (Nehemies 8,10).

Tots nosaltres, sense excepció, tenim la missió de custodiar, entendre i transmetre la Paraula. Ho hem de fer amb la nostra vida sencera tot oferint la nostra essència humana—que prové de Déu—com a instrument de comunicació. On es custodia la Paraula de Déu? En el cor del creient. On s'entén la Paraula de Déu? En la raó. I quin és el terreny natural per divulgar la Paraula de Déu? Doncs en un ambient tan senzill com la presència, l'amistat i la proximitat a les persones. I és així com la Paraula

esdevé eficaç: «La paraula de Déu és viva i eficaç. És més penetrant que una espasa de dos talls: arriba a destriar l'ànima i l'esperit, les articulacions i el moll dels ossos; discerneix les intencions i els pensaments del cor» (Hebreus 4,12).

I d'on surt la Paraula viva i eficaç? Surt del silenci, de la contemplació i de l'assimilació d'un fet cabdal en la història de la humanitat: La comunicació de Déu amb la seva Creació. I aquest fet sublim, emanat de la misericòrdia divina, ens obtindrà a cadascun de nosaltres les condicions per a comprendre la riquesa que prové d'aquest diàleg constant de Déu amb el seu poble. I, a la fi, la Paraula és també el nostre diàleg amb Déu, i la riquesa d'aquest diàleg—com ho va fer Maria—surt en el moment que la vius tan profundament que t'adones que la teva vida està en mans de Déu. Aleshores el que surt de tu ja no és teu, és de Déu i pots copsar com n'és, d'eficaç, en tu i en els altres.

Ben vostre.

SEBASTIÀ
TALTAVULL ANGLADA
Bisbe de Mallorca

L'urgent testimoniatge de la unitat

Ens ho hem de prendre seriosament. Els escrits de la primitiva Església no paren de dir-ho i explicar-ho: «Som el cos de Crist i part dels seus membres» (cf. 1Co 12,12-30). Des d'aquesta convicció, va bé que eixamblem les dimensions de la unitat a tots els nivells: el de la unitat interior de cadascú, el de la unitat al si de les nostres famílies, el de la unitat en el cor del poble i amb la resta participant d'una ecologia integral. L'harmonia de la Creació ha de ser un bon referent d'unitat per aconseguir l'harmonia humana, la dels éssers humans amics i defensors de la vida i en constant lluita contra la cultura de la mort. Hi ha una unitat intrínseca que ens mostra que «tot està connectat» —com diu el papa Francesc— i «quan no es reconeix en la realitat mateixa el valor d'un pobre, d'un embrió humà, d'una persona amb discapacitat —per posar només uns quants exemples—, difícilment s'escoltaran els crits de la mateixa natura» (LS 117).

En plena Setmana de Pregària per la Unitat dels Cristians ens pot anar bé contemplar Jesús preguntant quan expressa el seu desig «que tots siguin u» (Jn 17,21). El to insistent és el de la urgència de tal manera que «la credibilitat de l'anunci cristià seria molt més gran si els cristians superessin les seves divisions i l'Església realitzés la plenitud de la ca-

tolicitat que li és pròpia, en aquells fills que, incorporats a ella certament pel Baptisme, estan, tanmateix, separats de la seva plena comunió» (EG 244; UR 4). Treballar la unitat interna és garantia d'una pau externa i viure la comunió entre els membres d'una mateixa Església és la condició de fiabilitat per estendre-la a tota la resta. I no només mirant la comunió de les Esglésies, sinó sobretot valorant l'aportació a la unitat de la mateixa societat humana. D'aquí l'urgent testimoniatge de la unitat.

Avui el diàleg ecumènic, quan hi és, ens ajuda a «caminar decididament cap a expressions comunes d'anunci, de servei i de testimoniatge. La immensa multitud que no ha acollit l'anunci de Jesucrist no pot deixar-nos indiferents. Per tant, el compromís per una unitat que faciliti l'acolliment de Jesucrist deixa de ser mera diplomàcia o compliment forçat, per convertir-se en un camí ineludible de l'evangelització» (EG 246). L'experiència de la sinodalitat que estam compartint en el cor de les nostres comunitats, moviments i grups durant aquest temps de gràcia, ha de reforçar el camí d'unitat i ha de recollir tot allò que l'Esperit ha sembrat com a do en uns i altres. Són tantes i tan valuoses les coses que ens uneixen que hem de saber posar-les en acció per tal que la unitat volguda i pregada per Jesús sigui un fet. Demanem-ho també nosaltres i tractem de fer camí junts.

COMENTARI DE LA PARAULA

He decidit, excel·lentíssim Teòfil, posar-te per escrit tots els fets acomplerts per Jesús entre nosaltres

GLORIA MONÉS

Encetem el Cicle C, després del compàs nadalenc, amb el Pròleg de l'escrit que Lluc adreça a l'exsumme sacerdot, l'«excel·lentíssim Teòfil». Després de la destrucció del Temple i de la ciutat de Jerusalem, Teòfil li hauria preguntat si Jesús era realment el Messies d'Israel, aquell a qui el seu pare Annàs havia fet crucificar, com li retien els creients amenaçant-lo amb un càstig diví. En els dos volums que li envia podrà comprovar si són certs o no els informes sobre Jesús que li han arribat a les oïdes. A continuació llegirem la primera part de l'escena de la sinagoga de Natzaret. Lluc l'ha posada a dretcient al principi de l'activitat de Jesús, pel seu caire programàtic.

Com tenia per costum, Jesús ha anat a la sinagoga, si bé aquesta vegada hi ha assistit per deixar ben clares quines eren les seves intencions. Notem que «li fou entregat», de part del cap de sinagoga, «el profeta Isaïes», no el rotlle d'Isaïes, com diu el text alexandrí, amb l'accent posat en «el profeta» que ells consideraven que millor

expressava les seves reivindicacions nacionalistes, preanunciant el ja imminent judici de Déu que havia de venjar el poble d'Israel del domini dels romans. Jesús havia cercat curiosament aquell passatge per proclamar solemnement que era ell l'Ungit per Déu com a Messies d'Israel: «L'Esperit del Senyor és sobre meu: per això m'ha ungit», però que no compartia la ideologia del Messies davídic que gairebé tothom esperava: «A proclamar l'any accepté del Senyor...», silenciament a dretcient «el dia de la venjança», l'hemistiqui correlatiu que figurava després de la cesura en el text d'Isaïes. L'expectació que despertà en plegar el rotlle precisament en aquest punt fou enorme: «Tots, a la sinagoga, tenien els ulls fixats en ell.» A continuació Jesús els revela quin era el seu propòsit: «Avui s'ha acomplert aquesta Escripura a les vostres oïdes.» La reacció de l'auditori no la copsarem fins diumenge vinent.

JOSEP RIUS-CAMPS

Teòleg i biblista / riuscamps@yahoo.es

CONSULTORI BÍBLIC

JAUME SIDERA, cmf

Qui eren els samaritans? (I)

Jesús demana: «Dona'm aigua.» «Tu em demanes aigua a mi, dona i samaritana?» I la gent d'un poble veient Jesús i els apòstols que anaven a Jerusalem, els barrà les portes. Ni aigua ni sal. I quan els savis «descendants d'Abraham» no tenen més arguments contra Jesús, li etziben: «Samarità i endimoniat!» (Jn 8,48).

D'on els ve aquesta antipatia que llegim ja arrelada en el Siràcida (50,25-26?) «Hi ha dos pobles que detesto i un tercer que ni tan sols és poble: ...i la gent estúpida que viu a Siquem.»

La cosa ve de lluny: els samaritans són una barreja de pobles vinguts a omplir el buit que deixaren els deportats per Sargon II a Nínive. Hi anaren gent de cinc pobles diferents, cadascun amb el seu déu, que es barrejaren amb el nadius que s'havien alliberat de la deportació. Aquests retien un culte no legítim a Jahvé. Els nous samaritans consideraven descendents dels patriarques d'Israel. «El nostre pare Jacob» (Jn 4,12). Guardaven religiosament el Pentateuc. I van construir al cim de Garizim un temple «cismàtic» rival de Jerusalem.

L'asmeu Joan Hircà vers l'any 129 aC s'emparà de Siquem i destruí el temple de Garizim. Per acabar-ho d'adobar, anys més tard alguns samaritans eixelebrats van escampar ossos humans pels pòrtics del temple i al santuari de Jerusalem. Horrible sacrilegi que interrompé la celebració de la Pasqua. Més llenya al foc.

PER A CONSULTES:

REDACCIO@CATALUNYACRISTIANA.CAT

Diumenge III de durant l'any

Lectura primera

Ne 8,1-4a.5-6,8-10

Llegien ben clar el llibre de la Llei, perquè la lectura fos entenedora

Lectura del llibre de Nehemies:

En aquells dies, el sacerdot Esdres portà el llibre de la Llei en presència del poble reunit a la plaça de davant la porta de les Aigües, i des del matí fins al migdia el llegí davant de tothom: homes, dones i criatures capaces d'entendre-la. Tot el poble escoltava atentament la lectura del llibre de la Llei.

Esdres, mestre de la Llei, estava dret dalt una tarima de fusta preparada expressament. Obri el llibre a la vista de tot el poble, ja que des del lloc on era dominava tothom, i així que l'obrí, tot el poble es posà dret. Esdres beneí el Senyor, Déu gran, i tot el poble alçà les mans i respongué: Amén, amén. Després es prosternaren amb el front a terra, i adoraren el Senyor. Ell llegia ben clar el llibre de la Llei de Déu, i alguns levites n'exposaven el sentit perquè la lectura fos entenedora.

El governador Nehemies, el sacerdot Esdres, mestre de la Llei, i els levites que exposaven al poble el sentit de la Llei, digueren a tota la gent: «La diada d'avui és santa, dedicada al Senyor, el nostre Déu: no us entristiu ni ploreu», perquè tota la gent plorava mentre escoltava les paraules de la Llei. Els digué, doncs: «Aneu-vos-en ara. Mengeu i beveu de gust i repartiu-ne als qui no s'havien portat res, que la diada d'avui és santa, dedicada a Déu, nostre Senyor. No us entristiu, que el goig del Senyor serà la vostra força.»

Al·leluia

Lc 4,18

El Senyor m'ha enviat a portar la Bona Nova als desvalguts, a proclamar als captius la llibertat

Salm responsorial

18

És perfecta la llei del senyor,
i l'ànima hi descansa;
és ferm el que el senyor disposa,
dona seny als ignorants.

*R. Les vostres paraules, Senyor,
són esperit i són vida.*

Els preceptes del Senyor són
planers, omplen el cor de Goig;
els manaments del Senyor
són transparents,
il·luminen els ulls. *R.*

Venerar el Senyor és cosa santa,
es manté per sempre;
els determinis del Senyor són
ben presos,
tots són justíssims. *R.*

Les paraules que em surten
dels llavis
i els pensaments que el meu
cor medita,
que us siguin agradables, Senyor,
penyal meu, redemptor meu. *R.*

Evangelí

Lc 1,1-4.4,14-21

Avui s'han complert aquestes paraules de l'Escriptura

Lectura de l'evangelí segons sant Lluç:

Són molts els qui han emprès la tasca d'escriure una narració dels fets ocorreguts entre nosaltres, guiant-se per l'ensenyament que hem rebut d'aquells que des del principi en foren testimonis de vista i després ho transmetieren de paraula. Havent pogut informar-me minuciosament de tot des dels orígens, jo també, il·lustre Teòfil, he decidit escriure-t'ho en una narració seguida, perquè coneguis la solidesa de l'ensenyament que has rebut.

En aquell temps, Jesús se'n tornà a Galilea ple del poder de

Lectura segona

ICo 12,12-30

*Vosaltres sou el cos de Crist
i part dels seus membres*

Lectura de la primera carta de sant Pau als cristians de Corint:

Germans, el Crist és com el cos humà: és un, encara que tingui molts membres, ja que tots els membres, ni que siguin molts, formen un sol cos. Tots nosaltres, jueus o grecs, esclaus o lliures, hem estat batejats en un sol Esperit per formar un sol cos, i a tots ens ha estat donat com a beguda el mateix Esperit. Ara bé, el cos no consta d'un sol membre, sinó de molts. [...] Doncs bé, vosaltres sou cos de Crist i cadascun formeu els seus membres. [...]

l'Esperit. La seva anomenada s'entengué per tota la regió. Ensenyava a les sinagogues d'ells i tothom el lloava. I se'n anà a Natzaret, on s'havia criat. El dissabte anà a la sinagoga, com tenia costum, i s'ajecà a llegir. Li donaren el volum del profeta Isaïes, el desplega i trobà el passatge on hi ha escrit: «L'Esperit del Senyor reposa sobre meu, ja que ell m'ha ungut per portar la bona nova als desvalguts, m'ha enviat a proclamar als captius la llibertat, i als cecs el retorn de la llum, a deixar en llibertat els oprimits i a proclamar l'any de gràcia del Senyor.» Després plegà el volum, el donà a l'ajudant de la sinagoga i s'assegué. Tots els qui eren a la sinagoga tenien els ulls posats en Jesús. Ell començà dient-los: «Això que avui sentiu contar de mi és el compliment d'aquestes paraules de l'Escriptura.»

Calendari de la setmana

Lectures de la missa, santoral i altres celebracions

(CICLE LITÚRGIC C; FERIAI II)

TEMPS DE DURANT L'ANY

(SALTERI: SETMANA 3)

Gener

23. DIUMENGE

Diumenge III de durant l'any, Verd.
Lectures: Nehemies 8,1-4a.5-6,8-10 / Salm 18 / 1 Corintis 12,12-30 / Lluc 11,1-4.4,14-21

SANTORAL: Agatàngel, mr.; Climent, b. i mr.; Emerenciana, vg. i mr.; Francesc Gil de Federic, prev. i mr.; Ildefons, b.

24. DILLUNS

Sant Francesc de Sales (MO), Blanc. Lectures: 2 Samuel 5,1-7.10 / Salm 88 / Marc 3,22-30
SANTORAL: Felicià, b. i mr.

25. DIMARTS

Conversió de sant Pau (F), Blanc.
Lectures: Fets 22,3-16 / Salm 116 / Marc 16,15-18
SANTORAL: Bretanió, b.; Elvira, vg. i mr.

26. DIMECRES

Sants Timoteu i Titus (MO), Blanc.
Lectures: 2 Timoteu 1,1-8 / Salm 95 / Lluc 10,1-9

SANTORAL: Paula, viuda; Robert, Alberic i Esteve, ab.

27. DIJOUS

Fèria, Verd. Lectures: 2 Samuel 7,18-19.24-29 / Salm 131 / Marc 4,21-25.
Tortosa i Tarragona: **Sant Enric d'Ossó** (MO), Blanc. O bé: *Santa Àngela Mèrici* (ML), Blanc.
SANTORAL: Emeri, ab.; Julià, b.; Vitalià, p.

28. DIVENDRES

Sant Tomàs d'Aquino (MO), Blanc.
Lectures: 2 Samuel 11,1-4a.5-10a.13-17 / Salm 50 / Marc 4,26-34.
Lleida: **Sant Valeri** (MO), Blanc.
SANTORAL: Flavià, mr.; Isaac de Nínive, monjo i b.; Leònides, mr.; Tirs, mr.

29. DISSABTE

Fèria, Verd. Lectures: 2 Samuel 12,1-7a.10-17 / Salm 50 / Marc 4,35-41.
Barcelona, Sant Feliu de Llobregat i Terrassa: *Sant Pere Nolasc* (ML), Blanc. Tortosa: **beat Manuel Domingo i Sol** (MO), Blanc.
SANTORAL: beata Arcàngela Giralni, rel.; Sulpici Sever, b.

El Sant 24 GENER

Sant Francesc de Sales

La Reforma protestant va obligar l'Església catòlica a fer un esforç per explicar la pròpia fe i predicar-la amb més rigor. El Concili de Trento va donar impuls a la contrareforma catòlica, que va tenir en sant Francesc de Sales (1567 – 1622) un dels seus màxims exponents.

Fill d'una família noble de Savoia, va estudiar dret i teologia a Pàdua. Després d'un temps exercint d'advocat de l'estat francès, va sentir la crida al sacerdoci i la seva vida va fer un tomb. Sant Francesc de Sales va rebre l'ordenació presbiteral i ben aviat va ser enviat a la ciutat de Ginebra, feu del protestantisme calvinista. La predicació que hi va dur a terme, juntament amb les nombroses obres apologetiques que va escriure, va aconseguir que molts protestants tornessin al catolicisme. Juntament amb santa Joana de Chantal va fundar l'orde femení de la Visitació. Canonitzat el 1665 per Alexandre VII, és Doctor de l'Església i, per tots els escrits que va arribar a publicar, patró dels escriptors i periodistes.

Un llibre benèfic

JAUME GONZÁLEZ PADRÓS
Institut de Litúrgia
ad instar Facultatis

Benèfic, i necessari en aquest moment. Ens referim al que ha publicat l'editorial Biblioteca de Autores Cristianos i titulat *El arte de celebrar la Eucaristía. En el jardín de la Pascua*. Els seus autors són dos professors de teologia litúrgica: Félix María Arocena, de la Facultat de Teologia de la Universitat de Navarra, i Alberto Portolés, director del Departament de Teologia litúrgica i sacramentària de l'*Studium Generale* de l'Opus Dei a Espanya.

Els dos han volgut expressar en aquestes pàgines una aproximació intel·ligent a la celebració eucarística des de les seves arrels. No es tracta d'un manual d'eucaristia, ni una reflexió especulativa sobre la dogmàtica d'aquest sacrament cimal. Han volgut endinsar-se en el coneixement profund a partir del que fem cada dia els catòlics de ritu romà en celebrar la missa.

En les seves primeres lletres adreçades al lector, ells mateixos ens fan veure quins són els pilars sobre els quals han construït aquest edifici sòlid i bell que és el seu llibre.

El primer és el recurs constant als Pares de l'Església, al costat dels autors medievals i, especialment, als representants de la teologia monàstica. La seva recerca de Déu —afirmen Arocena i Portolés— els portaren a conrear l'amor a la paraula i a cantar-la. Trobaren melodies que traduïen en sons la seva adhesió als misteris celebrats.

El segon pilar és la referència a la bellesa suscitada pel desig de Déu en el cor inquiet de l'home, i sense el qual perdríem un poderós impuls cap a la fe.

Finalment, els autors fan atenció als diversos modes en què els sentits espirituals del cristià són activats pels variats codis de comunicació que interactuen en la celebració de l'eucaristia. Aquest punt és cabdal, atès l'imperatiu de la participació activa de tota l'assemblea en l'acció litúrgica.

En resum, el llibre ens presenta vint-i-tres capítols més un epíleg, en els quals se'ns van il·luminant els gestos i els símbols que trobem en la missa. La brevetat de cada capítol és, també, un valor afegit, així com l'aportació d'algun apunt més aviat pràctic i que pot ajudar en vistes a la celebració.

Les notes a peu de pàgina són abundants, però no aclaparen fent feixuga la lectura. Ni que sigui a partir d'una mirada ràpida, de seguida ens adonem que els autors citats són d'una gran solvència, així com els documents del magisteri i de la història.

Hem dit a l'inici d'aquestes ratlles que el llibre en qüestió farà el bé. A tothom. Als qui celebrem amb els llibres litúrgics volguts pel Vaticà II, perquè tindrem ocasió de descobrir tresors espirituals que desconexíem i, així, podrem celebrar amb més gust. I també als qui recelen d'aquests llibres litúrgics. A ells no els apropiem a base de prohibicions, ni que vinguin de molt amunt. L'aproximació només serà possible a partir de l'exposició clara i fonamentada de les arrels dels nostres ritus en la més pura Tradició. I, és clar, a partir de celebrants —ministres sagrats i assemblees de fidels— que en facin experiència a partir d'unes celebracions plenes de vida espiritual i de fe.

Postals des d'Andalusia

Sant Sebastià i els pinyons

Molts pobles d'Andalusia tenen una devoció especial a sant Sebastià, la festa del qual se celebra el 20 de gener. Potser, perquè Sebastià, en la seva vida personal, desbordava simpatia. Era lleial a l'emperador i un cristià convençut. Havia estat educat en el cristianisme. De gran, anava a les catacumbes per aixecar l'ànim dels cristians que hi vivien temerosos. Però l'emperador va ordenar detenir tots els cristians. I és clar, Sebastià va caure immediatament al palau imperial. Li van fer la prova que adorava els déus de l'imperi. Però el soldat, molt tossut, no li feia cas. Els altres soldats el van lligar a un arbre i li van disparar fletxes. Diuen que va sobreviure al turment de les fletxes gràcies a la cura d'una vídua pietosa, santa Irene. Però va tornar a caure i el van matar per flagel·lació.

A Hinojosa del Duque, localitat de la serra cordovesa, molt propera a la Vall dels Pedroches, hi ha una ermita dedicada a sant Sebastià, que el bisbe Mons. Cirarda, a la dècada dels setanta, va constituir en una nova parròquia per al poble. A la dècada dels anys quaranta, un grup de veïns en va reviu la germandat amb moltes festes populars, a l'escalfor d'un fogueró per foragitar el fred hivernal. Entre aquelles «paradetes» col·locades al voltant, atreïen una atenció especial les bossetes de pinyons, amb l'utensili artístic per aconseguir ràpidament el fruit exquisit de la pinya.

I és que els nostres pobles andalusos mantenen una acendrada «religiositat popular», en la qual barregen la seva fe, els seus costums, les seves imatges, les seves processons i les seves festes. Tot junt, perquè de tot sorgeixi una fraternitat especial, meitat laica, meitat cristiana, que augmenti la convivència. En moltes ments dels infants d'aquella època es manté la «devoció» a sant Sebastià i el gust pels seus clàssics pinyons.

ANTONIO GIL
Sacerdot i periodista

Cartes

Carta als Reis per al 2022

Les celebracions d'aquest Nadal tampoc no han pogut ser tradicionals, amb reunions familiars nombroses ni estones llargues de convivència amb els amics. Hem utilitzat el Zoom per comunicar-nos i adaptar-nos a les circumstàncies. Fins i tot, les consultes mèdiques ara també són virtuals i les compres en línia majoritàries.

Però, estimats Reis Mags, us he escrit una carta perquè no em vagi fallar mai i sempre vagi fer realitat les meves il·lusions. Aquest any 2022, confio en la vostra generositat i que, amb la vostra màgia, feu realitat aquests desitjos.

Us demano que puguem tornar a somriure sense mascaretes; que ens puguem tornar a abraçar; que l'altre sigui un germà i no un rival; que aprenguem a dialogar i no a discutir... No són coses materials, però, si ens les concedeix, podríem millorar la convivència tan afectada en aquests últims temps.

LOURDES CAMPS CARMONA
Barcelona

Ja no són «coses»

Aquests primers dies de l'any, els amants dels animals hem rebut una bona notícia: les mascotes, per llei, ja són «éssers que senten» al Codi Civil.

Ha entrat en vigor la proposició de llei d'Enjudiciament Civil quant al règim jurídic dels animals i, en situacions importants, el jutge serà l'encarregat de fixar-ne el destí.

Hem de tenir clar que no són «coses» perquè tenen la capacitat de sentir.

MERCÈ PORTARIE
Barcelona

I el Club+Amics?

Fa deu anys que soc soci del Club+Amics (associació antigament coneguda com a Amics de Catalunya Cristiana). Recordo amb gran emoció les múltiples activitats que s'hi organitzaven: excursions, recessos, conferències, presentacions de llibres... Era una gran oportunitat de créixer en la fe i enfortir l'amistat per la gran quantitat de persones que s'hi aplegaven.

Us escric per saber què se n'ha fet del Club+Amics, qui el porta, si encara funciona... Fa temps que no en tinc notícies ni en rebo informació. Aprofito també per felicitar-vos pel calendari 2022 de Catalunya Cristiana. És una gran ajuda diària per seguir el santoral i el temps litúrgic.

PERE SALA PUNTÍ
Igualada

Benvolgut Pere,
Primerament, moltes gràcies pel vostre interès sobre el Club+Amics. Hem rebut altres consultes en aquest mateix sentit i per això aprofitem per oferir-vos una resposta general.

Les conseqüències de la pandèmia ens han obligat a posposar temporalment les activitats que el Club+Amics duia a terme. Aprofitem aquest temps per reformular i/o repensar el futur de l'associació. Com vostè diu, és important comptar amb un espai per crear comunitat entre les persones que estimen i donen suport als nostres mitjans de comunicació: Catalunya Cristiana, Ràdio Estel...

Esperem retornar aviat amb noves propostes engrescadores.

Mn. MIQUEL RAMÓN
Director de Catalunya Cristiana

Podeu enviar les cartes a:

redaccio@catalunyacristiana.cat

Feinada utilíssima

JOSEP RUAIX I VINYET

Mn. Antoni
Maria
Alcover.

Sempre he admirat les persones treballadores i que, amb el seu treball, fan servei a la societat. Entre aquestes n'hi ha que excel·leixen per la seva gran tasca i pel gran profit que se'n treu. Doncs bé, dos exemples de tals persones són Antoni Maria Alcover (Manacor, 1862 – Palma [de Mallorca], 1932) i Francesc de Borja Moll (Ciutadella, 1903 – Palma, 1991). Al primer, per raons d'edat, no el vaig conèixer. Al segon, vaig poder saludar-lo un dia a l'entrada de la Universitat de Barcelona.

Doncs bé, aquests dos personatges són d'actualitat perquè recentment s'han celebrat actes commemoratius del centenari de la «gran eixida» que van fer per 52 poblacions de 41 comarques del Principat, del País Valencià i de l'Aragó amb l'objectiu de recollir dades per a la confecció del magne *Diccionari català-valencià-balear* (DCVB), conegut entre els entesos per «l'Alcover-Moll».

Tots dos personatges van ser grans treballadors. El primer fou un eclesiàstic distingit (professor del seminari, canonge magistral i vicari general de la seva diòcesi) i, a més, recopilador de rondalles

mallorquines, escriptor i lingüista, destacant com a iniciador (1900) de l'Obra del Diccionari. El segon també estudià la carrera eclesiàstica però sense acabar-la; llavors ajudà Mn. Alcover en la preparació del DCVB, que aconseguí culminar (amb l'ajut del gramàtic valencià Sanchis Guarner i de la seva filla Aina), mentre per altra banda fou professor de llengües, gramàtic,

escriptor i editor. Quant al caràcter personal, el primer era impetuós i polèmic. El segon, en canvi, era constant i de bon tracte.

Però el que compta, al capdavant, és que entre tots dos van dur a terme el grandios DCVB, un repertori lexicogràfic en deu volums (el darrer dels quals va sortir l'any 1969), que moltes altres llengües ens envegen. És gairebé exhaustiu (fins aquell moment, és clar) i, per a la majoria dels termes (incloent-hi topònims i llinatges), conté la categoria gramatical, la definició, l'equivalència en castellà, exemples antics i moderns, pronunciació (segons els llocs) i etimologia; quan cal, ofereix més detalls, com locucions i refranys en què el mot intervé, variants, dades de cultura popular, conjugació dels verbs, etc. Actualment es pot consultar en línia.

Encara que posteriorment han sortit el *Diccionari etimològic i complementari* (també en deu volums) i l'*Onomasticon Cataloniae* (en vuit volums), ambdós de Joan Coromines —un altre gran treballador, ultra lingüista eminent—, el DCVB continua essent una obra fonamental i, de passada, més fàcil de consultar, perquè segueix un ordre més sistemàtic. Valia la pena, doncs, de recordar la feinada utilíssima realitzada per Mn. Alcover, home d'Església, i per F. de B. Moll, cristià exemplar, en bé de la nostra llengua, estesa de Salses a Guardamar i de Fraga a Maó.

Francesc de Borja Moll.

M. Carme Junyent, lingüista

«Una llengua mor quan els pares la deixen de transmetre als fills»

CARME MUNTÉ MARGALEF

M. Carme Junyent, lingüista i professora de la Universitat de Barcelona, no es mossega la llengua a l'hora de criticar el suposat llenguatge inclusiu que porta a continus desdoblaments i a crear noves paraules com *totis*. La lluita per la igualtat, diu ella, no passa per estrafer la llengua. D'aquesta preocupació, compartida amb moltes altres dones, n'ha nascut un llibre de la qual és editora: *Som dones, som lingüistes, som moltes i diem prou* (Eumo Editorial).

El català es troba en situació d'emergència lingüística. Quines són les dades que més la preocupen?

El que més em preocupa és que no és un problema d'ara, sinó de fa anys. Tenim dades que mostren que baixem en l'ús tant en termes absoluts com relatius.

S'està fent prou per redreçar la situació?

El problema és que no sé si s'hi pot fer gran cosa. No hi ha casos coneguts en què s'hagi fet i hagi sortit bé. És a dir, si quan es va començar a veure que l'ús del català baixava, als anys noranta, s'hagués reaccionat, era molt més fàcil; ara estem en una situació molt compromesa. En aquest sentit, el pitjor problema el tenim a dins. Des de fa molts anys, i cada cop més, hem viscut com si la immersió no existís. Tots els esforços fets a Primària, s'han perdut a Secundària, on només un 48% dels professors s'adreça en català als alumnes.

I pel que fa a la Universitat?

A la Universitat el mal ja està fet, és a dir, poca cosa arreglarem pel que fa a la vida de la llengua. Això sí, hem de continuar creant, produint, investigant en la nostra llengua si no volem que quedi arraconada. Aquí el problema ja no és tant el castellà com l'anglès.

Quin futur li augura al català? Què significa perdre la llengua?

No estem en fase irreversible, però no tenim gaire temps, i s'ha de fer de manera contundent. Què significa? Doncs a part de la mateixa pèrdua de la llengua, demostrariem que som uns irresponsables. Quan desapareixen llengües el que et trobes habitualment és que els parlants no eren conscients del que passava fins que ja no hi han estat temps. En canvi, nosaltres sí que hi som a temps, però si no reaccionem, haurem d'assumir la nostra responsabilitat.

Què podem fer-hi de forma individual?

Si per defecte sempre parléssim en català es notaria de seguida en les dades, perquè n'augmentaria l'ús com a llengua habitual. L'altra qüestió importantíssima és la transmissió, que diuen que no falla, però jo no ho tinc tan clar. Aquest és el punt clau en la mort d'una llengua, quan arriba un moment en què els pares la deixen de transmetre als fills. L'any 1989 dos professors de Girona van publicar un article que va fer molt de soroll en què deien que això passaria al cap d'uns 50 anys, per tant, d'aquí a vuit. Tal com estan les coses, diria que la van encertar, però encara som a temps de canviar-ho.

A banda de la transmissió de la llengua, és important la cura que en

«Si per defecte sempre parléssim en català es notaria de seguida en les dades»

«La moda de corregir pot ser contraproduent i hauríem d'evitar-la»

M. Carme Junyent dirigeix a la Universitat de Barcelona el Grup d'Estudi de Llengües Amenaçades.

«Si en lloc de femení-masculí en diguéssim gènere a i gènere b aquesta discussió no l'hauríem tingut mai»

tinguem, especialment els professionals de la comunicació?

Els professionals de l'ensenyament i de la comunicació tenen responsabilitat a l'hora de transmetre un bon nivell de llengua. Però hi ha una altra cosa que hem de tenir en compte. Tenim un gran nombre de persones que tenen el català com a segona llengua, que l'han après d'adults. O sigui, hi ha més parlants que tenen el català com a segona, tercera, quarta llengua que com a primera. Això és un regal. És el més difícil d'aconseguir i nosaltres ho tenim. Per això també és important que activem l'ús perquè aquestes persones que han fet l'esforç d'aprendre la llengua tinguin la possibilitat de practicar-la. Però, és clar, això porta problemes en el cas de la competència. Hauríem de tenir present que la competència i l'ús van lligats, com més utilitzem una llengua, millor la parlem, però també que la moda de corregir pot ser contraproduent i hauríem d'evitar-la.

Entre els mateixos catalanoparlants, hi ha prou coneixement de la unitat de la llengua, alhora que de la seva diversitat? Un excés de centralisme ha estat perjudicial?

Crec que sí. Se suposa que no més és vàlid un model de llengua i això no és cert. De fet, són totes les variants les que conformen la llen-

gua. També pot comportar gent que pensi que parlem llengües diferents, si l'única que s'accepta és una. Per tant, la diversitat i la diversificació és un fenomen natural, i ens hi hauríem d'acostumar. Portem molts anys de tradició d'un estàndard i no tenim prou en compte les altres possibilitats, que són moltes.

La moda dels desdoblaments (els nens / les nenes) denota desconeixement de com funciona la llengua?

Sí, apareix amb el feminisme i es basa sobretot en el desconeixement de com funciona la llengua, i la suposició que canviar la llengua té algun efecte en la societat, cosa que no és certa. Normalment el que passa és al revés: canvia la societat i la llengua s'hi adapta. Aquí no hem donat temps que la llengua s'hi adaptés i s'estan fent molts disbarats. De totes maneres, el problema no són tant aquestes propostes, que per elles mateixes no tenen gaire recorregut perquè no tenen sentit, com el fet que ens les imposen. Qualsevol cosa que faig per la Universitat de Barcelona ha d'estar escrit d'aquesta manera. Això passa a tota l'administració.

Hi ha tendència a confondre el gènere gramatical de masculí i femení amb el sexe?

Sí en lloc de femení-masculí en diguéssim gènere a i gènere b aquesta discussió no l'hauríem tingut mai. El fet de dir-ne masculí fa que ho associem als homes, i no és veritat. Quan parlem de panteres, hienes, girafes, tot és femení i no se'ns acut pensar que els mascles no hi estiguin inclosos, encara que sigui un terme femení. És a dir, és una categoria arbitrària que de vegades correspon al sexe. La pitjor conseqüència dels desdoblaments és que les nenes s'autoexcloïn quan es parli dels nens en general.

Qui ha de posar ordre en aquest desori?

L'Institut d'Estudis Catalans hauria de dir-hi alguna cosa, però no crec que ho faci. Tampoc no soc gaire optimista pel que fa al futur sobre aquesta qüestió, perquè tenen tota l'artilleria, o sigui, tenen els mestres, els polítics, els que tenen el poder per imposar aquestes qüestions. Caldria reconèixer que s'han equivocat i rectificar, però no sembla que ho hagin de fer.

L'Institut Emmanuel Mounier de Catalunya celebra vint anys

Entendre la vida com a compromís

MAC
Barcelona

L'Institut Emmanuel Mounier de Catalunya va organitzar el 16 de desembre un acte al Seminari Conciliar de Barcelona per commemorar el seu vintè aniversari. Són nombroses les activitats que desenvolupa al llarg del curs: conferències, seminaris, l'Aula Mounier, l'edició de la revista semestral *Calidoscopi*, la concessió (amb la col·laboració de la Facultat de Filosofia de Catalunya-Universitat Ramon Llull) del guardó Reconeixement Emmanuel Mounier...

Josep Lluís Vázquez Borau, fundador de l'Institut Emmanuel Mounier de Catalunya, va fer un repàs als fets més rellevants dels vint anys de vida d'aquesta associació que treballa per aconseguir una societat més justa i fraterna i esperonar la vida de la persona com a compromís. Per la seva banda, Albert Llorca, president de l'entitat, va constatar que «ens manca relleu generacional», alhora que destacava les múltiples iniciatives que duen a terme.

El Dr. Jaume Aymar va ser l'encarregat d'impartir la ponència *La persona, entre l'enigma i el misteri*. «L'enigma és susceptible de ser resolt. En el misteri, en canvi, vivim, ens movem i som», va dir el rector de la parròquia de Santa Maria de Badalona. I va afegir: «Nosaltres partim de

l'enigma, d'allò que s'exposa, que es relata perquè es desentanyi, però estem cridats a viure i a endinsar-nos en el misteri, que no és per ser dit, ni relatat sinó per ser viscut. Anem de la paraula al silenci.»

«Alguns documents —va dir el conferenciant— parlen de l'enigma de la mort. Però la mort no és cap enigma. La mort és endinsar-se en una manera de ser misteriosa, perquè la resurrecció, el més enllà, sí que és un misteri.»

«El P. Josep Maria Coll i Alemany, gran personalista, citava un aforisme de Goethe: "Per llegir cal entendre; per escriure cal saber; per comprendre cal creure." Llegir no sols un llibre. Llegir els signes dels temps. Llegir l'art... Però no és essencial per viure. Escriure? És important, però tampoc no és fonamental. A la història hi ha grans personatges àgrafs: Sòcrates, Jesús de Natzaret...», va posar en relleu el Dr. Aymar. «En canvi, comprendre sí que és fonamental. I per comprendre cal creure. I la fe no es pot mesurar.»

L'exdegà de la Facultat de Filosofia de Catalunya-URL va parlar també del significat dels estels a *La Divina Comèdia*, el «magnífic poema» de Dante Alighieri, i del simbolisme de l'estel col·locat al cim de la torre de la Mare de Déu de la Sagrada Família.

Així mateix, l'exdirector de Ràdio Estel i *Catalunya Cristiana* va recordar que «la nit de Nadal del 1886, a la catedral de Notre Dame de París, un jove de divuit anys anomenat Paul Claudel va experimentar una poderosa certesa que el portarà a abraçar la fe catòlica». «Mentre sentia cantar el *Magnificat* (un càntic que ell desconeixia), li va ser concedida una fe que, segons ell mateix escriu, ni tots els llibres ni tots els arguments podrien trencar», va comentar el Dr. Aymar.

«La seva conversió va estar marcada per un evident canvi extern: un jove taciturn i reflexiu es va transformar en un home loquaç i apassionat. La seva nova fe l'impulsava a una alegria mai no experimentada fins aleshores. I és que s'havia atansat al Misteri i el Misteri li havia respost.»

Dr. Jaume Aymar
i Albert Llorca,
durant l'acte
d'aniversari.

46

LA CELEBRACIÓ DEL MATRIMONI constitueix un esdeveniment molt significatiu

La il·lusió per la celebració de les noces pot distreure del que és realment important i requereix l'adopció de les actituds adequades. Francesc ha advertit els joves promesos del risc de les distraccions.

«La preparació pròxima al casament tendeix a centrar-se en les invitacions, els vestits, la festa i els innumbrables detalls que consumeixen no tan sols el pressupost sinó també les energies i l'alegria. Els promesos arriben al casament atabalats i esgotats, més que no pas centrats i preparats per al gran pas que hauran de fer. [...]

Estimats promesos, tingueu la valentia de ser diferents, no us deixeu devorar per la societat de consum i d'aparences. El que importa és l'amor que us uneix, enfortit i santificat per la gràcia. Vosaltres sou capaços d'optar per una celebració austera i senzilla, en la qual l'amor estigui per damunt de tot» (AL 212).

Convé que la preparació immediata per al casament ajudi els promesos a convertir la celebració litúrgica en una profunda experiència personal, i a valorar el significat de tots i cadascun dels signes que l'acompanyen.

Tot el que forma part del ritu sacramental del Matrimoni té importància, i els promesos n'han de conèixer el significat i estar d'acord amb el que implica. La ignorància del sentit de tot el que s'hi fa i del que s'hi proclama podria comportar la nul·litat del matrimoni (cf. AL 213-214).

«Els bisbes de Kenya van advertir que, “en fixar la mirada en el dia del casament, els futurs esposos obliden que s'estan preparant per a un compromís que durarà tota la vida”.

Per això, cal ajudar els joves promesos a veure el sacrament no com un moment que després passa a formar part del passat i dels records, sinó que influeix de manera constant al llarg de tota la vida conjugal. El significat procreador de la sexualitat, el llenguatge del cos, i els gestos d'amor mostrats al llarg

de la vida conjugal, es converteixen en una “ininterrompuda continuïtat del llenguatge litúrgic” i, en un cert sentit, “la vida conjugal es fa litúrgia”» (sant Joan Pau II)» (AL 215).

Tanmateix, donant per feta la deguda *preparació per al matrimoni*, cal no oblidar que l'*acte de celebració del matrimoni*, que l'Església ha dissenyat per tal que els nuvis formalitzin públicament el seu compromís matrimonial, també és important i convé preparar-lo amb il·lusió. De fet, no és tan sols l'inici de les noces, sinó que n'és el moment més important i el que justifica la resta de la celebració, que sol tenir un caràcter més festiu.

«Els promesos també poden meditar a partir de les lectures bíbliques i del significat dels anells que s'intercanviaran, o d'altres signes que formen part del ritu matrimonial.

Però no seria bo que haguessin arribat al casament sense haver pregat junts, l'un per l'altre, demanant ajut a Déu per ser fidels i generosos, preguntant junts a Déu què és el que Ell espera d'ells, i fins i tot consagrant el seu amor davant d'una imatge de Maria, la Mare de Déu. Els qui els acompanyin en la preparació del casament haurien d'ajudar-los a experimentar aquests moments de pregària, que poden ser molt beneficiosos per a ells.

La litúrgia nupcial és un esdeveniment únic, que es viu en el context familiar i social d'una festa. Jesús inicià els seus miracles en el banquet de les noces de Canà: el vi bo del miracle del Senyor, que anima el naixement d'una nova família, és el vi bo de l'Aliança de Crist amb els homes i les dones de tots els temps.

Sovint el qui presideix l'acte té l'oportunitat d'adreçar-se a una assemblea formada per persones que participen poc en la vida eclesial, o que pertanyen a una altra confessió cristiana o comunitat religiosa. Per tant, es tracta d'una oportunitat d'anunciar l'Evangeli de Crist» (AL 216).

És a dir, els nuvis i tots els qui els acompanyen en la celebració no poden ignorar que estem parlant de la recepció d'un sacrament, no d'un acte merament social que té la mateixa transcendència que un *matrimoni civil*.

- Què hi trobes a faltar, en els *processos de preparació per al matrimoni* que coneixes? En quins aspectes creus que haurien de millorar per tal que aconseguissin la finalitat que es proposen?
- Quina imatge t'ha quedat dels *actes de celebració del matrimoni* als quals has tingut l'oportunitat d'assistir? Què en valores més positivament? Recordes alguna cosa que no et va agradar?

Arthur McDonald i Takaaki Kajita van rebre el premi Nobel de Física per haver demostrat que els neutrinos tenen massa.

ACTUALITATS CIENTÍFIQUES

Hi ha possibilitat física d'aconseguir una velocitat superior a la de la llum?

FRANCESC NICOLAU

Professor emèrit de la Facultat
de Filosofia de Catalunya

Heus aquí una pregunta que fins fa poc no s'ha pogut respondre d'una manera definitiva. Ja sabem que la velocitat de 300.000 km/s és enormíssima. És com fer set vegades i mitja la volta al planeta Terra en un segon —els 40.000 km d'un meridià multiplicats per 7,5 són 300.000—, però els físics es van plantejar l'interrogant. Fa més de cent anys que Einstein havia afirmat que una partícula dotada de massa necessitaria energia infinita per arribar a la velocitat lumínica. Però l'interrogant era: i una partícula sense massa no ho aconseguiria?

Un primer físic que va voler donar resposta a la qüestió va ser l'americà Gerald Feinber, que el 1967 va postular, per explicar certs fenòmens atòmics, l'existència d'unes partícules que anomenà *taquions*, que es podien propagar a més velocitat que la llum. La idea va tenir els seus opositors i acabà abandonant-se.

I arribem al 2001. El físic xinès Ni Guangjiong publica uns articles on afirma que els neutrinos poden ser partícules superlumíniques. Aquestes sí que són partícules ben conegudes que s'originen en les reaccions atòmiques. La radiació del Sol en produeix en quantitats inimaginables, que arriben també a nosaltres. Cada segon n'atraïssin el nostre cos uns quants bilions, però com que són neutres (i d'aquí els ve el nom) no reaccionen gens amb l'electricitat dels electrons dels nos-

tres àtoms i no ens n'adonem. Però s'ha trobat la manera de detectar-les, encara que en un percentatge mínim. Hom pensava que no tenien massa i eren candidates a tenir supervelocitat. Per això hi hagué qui ho volgué aclarir. I a Nord-amèrica es fa l'experiment MINOS el 2007. Un raig de neutrinos enviat des de Chicago a Minnesota és examinat amb detall i es diu que Guangjiong podria tenir raó. I els italians el 2011 sembla que ho confirmen amb un munt de neutrinos enviats des de Ginebra fins als túnels del Gran Sasso (730 km); es digué que portaven uns 30 nanosegons (milmilionèsimes de segon) d'avantatge respecte de la llum.

Tenien raó aquests experiments? Molts científics dubtaren que s'hagués pogut mesurar amb certesa un temps tan curt. I efectivament tenien raó. El 2015 rebien el premi Nobel de Física dos científics, el canadenc Arthur McDonald i el japonès Takaaki Kajita, per haver demostrat que els neutrinos tenen massa. Una massa molt petita, és clar, que no arriba ni a la milionèsima de la de l'electró (que és 1/1836 de la del protó), però suficient perquè es compleixi el que afirmà Einstein: si té massa, caldria energia infinita per arribar a la velocitat de la llum.

Així doncs, la cosa és clara. Cap partícula supera la velocitat lumínica! Impossibile una velocitat superior a la dels fotons, que són partícules sense massa i causants de la llum.

GENT DE CASA

Carles Llois i Ferrer

De dilatada vida en el seu temps i amb multitud de llocs on va exercir el seu ministeri, la vida de mossèn Carles Llois i Ferrer és un exemple de vida sacrificada com tants eclesiàstics de la seva època. Generalment no en parlem mai perquè ni acumularen alts càrrecs ni altes funcions, tampoc no deixaren una àmplia obra escrita o de fundacions, però sí que van passar pel món predicant l'Evangelí amb l'exemple i la paraula entenedora.

Mn. Carles Llois va néixer el 22 de febrer del 1872 a Sant Llorenç de Morunys, un poble llavors d'un miler d'ànimes, que feia mig segle havia estat cremat pels lliberals i que en aquells moments bullia en plena eferescència de la darrera guerra carlina, que no acabaria fins al 1875 amb la Restauració.

De jove, va entrar al Seminari de Solsona, però acabaria els estudis eclesiàstics al de Barcelona, on va ser ordenat prevere l'any 1897. Va iniciar un llarg periple, durant més de trenta anys, per diverses parròquies del bisbat de Barcelona. Primer, com a vicari a Sant Pere i Sant Fèlix d'Olivella, Sant Pere de Gavà, Sant Pere de Ribes i Sant Pere de les Puel·les, antic monestir de Barcelona, on va romandre entre el 1901 i el 1903.

Posteriorment, va ser ecònom a Sant Esteve de Vilanova del Vallès i, finalment, rector a quatre parròquies més: Sant Joan Baptista de la Torre de Claramunt el 1904, Sant Martí de Teià

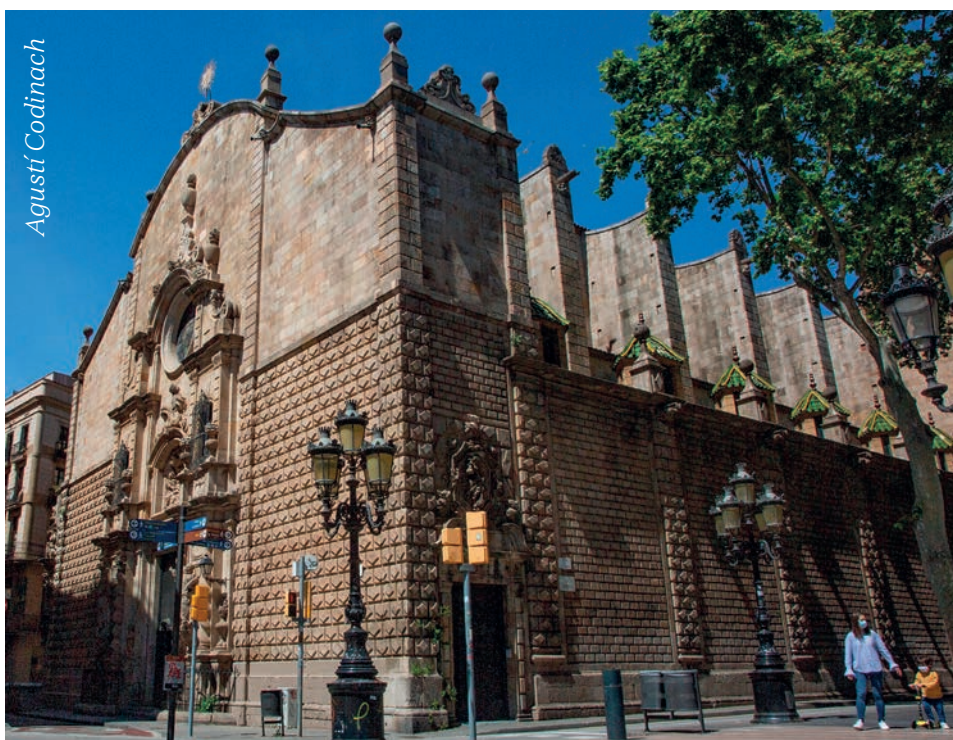
el 1913, Santa Maria de Vallformosa a Vilobí del Penedès i Santíssima Trinitat de Vilafranca del Penedès el 1923, on el maig del 1926 moria la seva mare, que vivia amb ell.

Amb seixanta anys, el 1932, va anar com a ecònom a l'església de la Mare de Déu de Betlem, a la Rambla de Barcelona, a la qual ja restaria vinculat fins a la seva mort, esdevinguda sent rector. A Betlem seria superior de la Germandat de la Mare de Déu dels Desemparats, dels valencians establerts a Barcelona, del Centre Social de Betlem. També seria vicepresident de l'Associació d'Eclesiàstics de Barcelona, sota la presidència del Dr. Ramon Baucells. Va cedir, el juny del 1936, la casa familiar de Sant Llorenç de Morunys, prop del santuari del Llord, per tal que es convertís en una casa de repòs per a sacerdots.

Va viure a Betlem els dies amargs quan va veure com el temple era cremat el 19 de juliol del 1936, s'hi esfondrava la volta i es perdien nombroses joies artístiques. Aquell dia, a les onze de la nit, els incendiàries assassinaven a trets, allà mateix i abans de l'incendi, el sagristà major, mossèn Josep Palau i Prats, de 53 anys.

Acabada la guerra, Mn. Llois s'encarregaria de refer el temple. Moria el 23 de febrer del 1949, un dia després d'haver fet 77 anys i pocs mesos després d'haver estat nomenat rector de la Mare de Déu de Betlem, on havia estat ecònom durant molts anys.

JOAN PALLARÈS-PERSONAT
Historiador
jpallarespersonat@gmail.com

Mn. Carles Llois va ser ecònom i rector de l'església de la Mare de Déu de Betlem (Barcelona).

**JESÚS ROJANO MARTÍNEZ
ALICIA RUIZ LÓPEZ DE SORIA**
Jóvenes y espiritualidad
San Pablo, 2021, 235 pàg.

Una completa guia destinada a joves, joves adults i acompanyants, per fer exercicis espirituals durant vuit dies, organitzant-los com es desitgi. Per pregar, passar pel cor i aprofundir en els temes que permetin que Jesús els modeli el cor i els faci participants de la seva alegria.

Atura't i respira
365 reflexions dels monjos de Montserrat per a una vida més plena
Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 2021, 384 pàg.

365 reflexions, una per a cada dia de l'any. Pertanyen a 38 monjos: alguns ja traspassats fa uns anys, d'altres estan en plena activitat. Una frase per agafar embranzida, per refer-se, per pensar, per meditar... Per aturar-se i respirar.

FRA EMÉRITO MERINO ABAD
Juntos hasta la meta
Presencias de un franciscano en el mundo de hoy
2021, 87 pàg.

Aquest llibre comença amb una doble pregunta que dona sentit i contingut a tot el que ens relata l'autor, una pregunta que sovint li feien els pelegrins: per què t'has fet frare franciscà i sacerdot? Per què has volgut servir a Terra Santa com a guia espiritual de pelegrins? Memòries de tota una vida.

HELENE FLOOD
La comunidad
Columna, 2021, 425 pàg.

Kastanjesvingen és un barri tranquil, de classe benestant, on mai no passa res. És el lloc perfecte per construir un projecte de família. Però tot canvia quan el cos d'un veí apareix mort a casa seva. A mesura que la investigació policial avança, es fa evident que tots els veïns tenien algun motiu per matar-lo.

ISABEL ALLENDE
Eva Luna
Debolsillo, 2021, 286 pàg.

La captivadora protagonista d'aquesta història constitueix un nostàlgic alter ego de l'autora, que s'anomena a ella mateixa, «lladre d'històries». En aquesta reedició de la seva tercera novel·la, l'autora recupera el seu país a través de la memòria i la imaginació. Sens dubte, una de les millors obres de la literatura llatinoamericana dels últims anys.

WILLIAM FAULKNER
Les palmeres salvatges
Traducció d'Esther Tallada
Edicions de 1984, 2022, 384 pàg.

A Nova Orleans, el 1937, un home i una dona ho sacrifiquen tot per una passió il·lícita. Al Mississipí, deu anys més tard, un presidiari es llança a travessar el riu per salvar una embarassada. A partir d'aquestes dues narracions, Faulkner compon una simfonia d'alliberació i condemna, de supervivència i autosacrifici.

CRÍTICA DE TEATRE

ANDREU SOTORRA
andreusotorra@gmail.com

Si hi ha una sala teatral, aquests dies de noves restriccions i òmicrons desbocats, on els espectadors eixamplen més els pulmons de tant riure, aquesta és la del Teatre Goya on *El gran comediant* mostra les claus del que ha de ser una comèdia de boulevard sota el segell de la qualitat, tant actoral com argumental.

La qualitat argumental té l'autoria del tàndem que formen Joel

Unes amistats més que perilloses

Joan i Hèctor Claramunt. I la qualitat actoral l'encerta una vegada més amb el mateix Joel Joan de protagonista —pletòric malgrat el batí de seda fina d'anar per casa— i l'actor Xavi Mira —bon jan i fidel amic— fent d'ase dels cops i parella de rèpliques i contrarèpliques, al costat de l'actriu Sandra Monclús, que interpreta el paper de la dona del gran comediant i no amaga, amb un cert conformisme, que el seu marit és un masclista. I el lampista de l'Est, Eduard Muntada, i la rossa de rigor, Àfrica Alonso.

Però no ens enganyem, malgrat el paper en algun moment provocador d'aquests últims tres, fa la impressió que *El gran comediant* s'hauria pogut enllestir només amb les batzegades entre el parell d'ac-

tovallola.

I aquesta és la clau de la comèdia: la fina maroma que cal traspasar entre l'amistat de dos actors i la bona acció de Llorenç Tortosa animant l'Ernest perquè s'hi repensi i no deixi l'escenari. I també el cuquet de l'enveja, no tan sana com hauria de ser entre dos amics de l'ànima quan, fruit de la ruleta de la vida, a l'Ernest, sobtadament totes li ponen, fins i tot amb la crida de Hollywood. I això quan el gran comediant que és el divo Llorenç Tortosa s'ha passat la vida professional trepitjant escenaris i camerinos de Catalunya i l'únic indret «estranger» on ha arribat ha estat en una de les parròquies del Principat d'Andorra.

Joel Joan i Hèctor Claramunt han marcat amb un traç gruixut el recorregut de la comèdia: comença amunt, baixa una mica, però enganya i de seguida puja i puja i puja i encara puja més perquè quan sembla que ja ha passat tot el que havia de passar, encara en passa una altra de més grossa. L'histriòisme hi és ben justificat aquesta vegada. I quan s'acaba i n'hi hauria prou amb el fosc final, espetega de propina un número musical de colofó, que és el que es mereix tot un divo com el gran comediant.

© David Ruano

Els actors Xavi Mira i Joel Joan, protagonistes de la comèdia «El gran comediant», al Teatre Goya.

«EL GRAN COMEDIANT», de Joel Joan i Hèctor Claramunt
INTÈRPRETS: Àfrica Alonso, Joel Joan, Xavi Mira, Sandra Monclús i Eduard Muntada
DIRECCIÓ: Joel Joan
Teatre Goya, Barcelona. Fins al 6 de març i probable pròrroga

AMB BON HUMOR

CRÍTICA LITERÀRIA

FRA VALENTÍ SERRA DE MANRESA
Caputxi

L'empenta ignasiana

FRANCESC RIERA I FIGUERAS
Manresa Ignasiana
500 anys
Ignasi de Loiola i els jesuïtes
Fundació Cova de Sant Ignasi,
2021, 266 pàg.

Nova aportació a l'estudi del fenomen de la Manresa «Ignasiana», elaborat molt acuradament pel qui fou superior de la Santa Cova els anys 2007-2015, el pare Francesc Riera. Aquesta monografia, acompanyada d'excel·lents i molt encertades fotografies, a més d'oferir una història sobre la presència de la Companyia de Jesús a Manresa —on hi fundaren una comunitat estable l'any 1616— tracta, molt detalladament, sobre l'enorme i directa transcendència del sojorn manresà en el procés de maduració espiritual del Pelegrí de Loiola. Aquest sojorn començà immediatament després de la vetlla d'armes tingut al santuari de Montserrat la nit del 24 al 25 de març de 1522, quan el «Pelegrí» baixà a la veïna població de Manresa. En aquesta ciutat de la Catalunya central, hi visqué del 25 de març de 1522 fins a mitjans de febrer de 1523 tres moments existencials de cabdal importància. En una primera manresana etapa, Ignasi hi experimentà un gran entusiasme amb un fort desig d'assolir la santedat; en una segona etapa sofrí desolacions i grans contradiccions internes, i la tercera etapa fou de grans il·luminacions, on hi destaca «L'Exímia Il·lustració» tinguda prop del riu Cardener.

El pas de sant Ignasi per Manresa no només incidí en la vida espiritual del «sant Pelegrí» i en el procés de redacció del text dels *Exercicis Espirituals*, ja que també contribuiria a internacionalitzar l'esdevenidor de la ciutat de Manresa.

La part final d'aquesta excel·lent monografia històrico-espiritual ofereix una descripció sobre les obres de remodelació efectuades a l'emblemàtic edifici de la Santa Cova al llarg dels anys 1969-1999, i que han possibilitat una nova empenta ignasiana que, com a millor preparació a la commemoració dels cinc-cents anys del pas d'Ignasi de Loiola per la ciutat, ha culminat recentment amb la substitució dels altars laterals decorats amb pintures dels artistes jesuïtes Sebastià Gallés i Martín Coronas, per uns espectaculars mosaics ideats pel cèlebre artista i teòleg jesuïta Marko Rupnik; uns mosaics que, a tall de pelegrinatge iconogràfic, ens presenten el camí bíblic dels *Exercicis Espirituals*; un camí que ens omple els sentits de la bellesa i de la llum que brolla de les imatges dels mosaics.

Manresa és la ciutat que fruï dels efectes beneficiosos de la «Misteriosa Llum» el dia 21 de febrer del 1345. També el «sant pelegrí de Loiola» hi tingué aquella peculiar experiència de l'Exímia Il·lustració del Cardener que li feu veure noves totes les coses!

RAUXA

Amics que no ho són (i II)

Hi ha una dreta identitària que troba en l'islam l'enemic per excel·lència i que, per alguns dels arguments que fa servir, sembla una aliada natural de l'Església. N'és un bon exemple Magdi Allam, polític italià d'origen egipci, molt crític amb l'autoritarisme de les societats islàmiques. Després d'un procés d'acostament al cristianisme, l'any 2008 es va fer batejar; el lloc triat va ser Sant Pere del Vaticà, i el ministre, el mateix papa Benet. Però pocs anys més tard va deixar l'Església perquè, al seu parer, era massa tova amb l'islam, i ho va completar titllant el catolicisme de «papolatria». Així que va creure que l'Església ja no li servia per a la seva lluita ideològica, no li va recar d'abandonar-la. Cert liberalisme combat igualment l'islam. Partint del fet que la majoria de països musulmans tenen notòries mancances democràtiques, elaboren tota una lloanxa del sistema liberal fins a fer de l'individu un absolut; així, el món occidental d'avui —en no posar cap realitat transcendent per damunt del ciutadà— esdevé l'única civilització possible. Per a aquesta mentalitat individualista, no només l'islam, sinó també el cristianisme i qualsevol religió és sospitosa en subordinar l'home a Déu. A ulls del liberalisme, la humilitat cristiana, la consagració en la pobresa, la castedat i l'obediència i, en definitiva, l'abaixament de la creu, són un escàndol intolerable. La història de l'Israel bíblic és llegida com un procés d'opressió teocràtica; les cartes de sant Pau, com l'obra prototípica d'un fanàtic; i les benaurances i la mort de Jesús, com una feblesa vergonyosa. Els cants de sirenes de la dreta identitària, del liberalisme o de la ideologia de torn no han de captivar les nostres oïdes. El cristià és de l'Església, i l'Església és de Crist.

EDUARD BRUFAU

Agenda

Barcelona

EFFATHÀ

El **dimecres 26 de gener**, a les 18.00, dins del curs *Coneixement de Catalunya i espiritualitat*, Josep Murgades parla sobre *La literatura catalana: passat, present i futur*. Inscripcions: www.cristiansde-base.cat/formulari-de-matricula-curs-de-coneixement-de-catalunya-i-espiritualitat.

EN ADORACIÓ

El **dijous 20 de gener**, a les 20.30, pregària a l'església del Sagrat Cor (c/ Casp, 27 – Barcelona).

PREGÀRIA

El **dijous 27 de gener**, a les 19.00, taller-escola de pregària al Casal Don Bosco; el **dissabte 29**, a les 10.30, espai de silenci i oració (pe-pe.alaman@salesians.cat).

OPUS DEI

El **dissabte 29 de gener**, a les 12.00, presentació del llibre de José Luis González Gullón i John F. Coverdale *Historia del Opus Dei* al saló d'actes de l'oratori Bonaigua de Barcelona.

PARES TEATINS

El **diumenge 30 de gener**, a les 17.30, concert del Trio Thalia a favor de la Fundació Mirada d'Esperança. Església de Sant Gaietà, c/ Consell de Cent, 293 – Barcelona.

CRISTIANISME I JUSTÍCIA

Els **dimarts de l'1 al 22 de febrer**, a les 19.00, seminari *Algunes claus espirituals per decidir bé*, avui amb Laura Rius; els **dijous del 3 al 24 de febrer**, a les 19.00, seminari *La institucionalització de les necessitats de la persona en el segle XXI* a càrrec de l'Institut Emmanuel Mounier de Catalunya (www.cristianismeijusticia.net).

Sant Feliu de Llobregat

IREL

ECUMENISME

El **diumenge 23 de gener**, a les 18.00, pregària ecumènica a l'església de Sant Francesc d'Assís de Vilafranca del Penedès.

CATEQUESI

El **divendres 28 de gener**, a les 19.00, Mn. Joan Peñafiel imparteix una catequesi sobre *Com llegir textos bíblics de manera que ens ajudin en la vida de fe i en la pregària* a la parròquia de Sant Josep Obrer de Sant Boi de Llobregat.

Tarragona

MÚSICA LITÚRGICA

El **dijous 27 de gener**, a les 19.00, conferència de Pep Prats sobre *La música litúrgica de Trento fins al Vaticà II* al Centre Tarraconense El Seminari de Tarragona.

SÍNODO

El **divendres 28 de gener**, a les 20.00, Cristina Inogés parla sobre *Sínodo, para ser Iglesia hoy* a l'església de Sant Joan Baptista de Reus.

CATEDRAL

El **dissabte 29 de gener**, a les 11.00, conferència *Els vitralls de la catedral de Tarragona* amb Jordi Bonet i M. Joana Virgili a la seu tarraconense (accés pel claustre).

PREGUEM PER LES INTENCIONS DEL PAPA

Perquè les persones que pateixen discriminació i persecució religiosa trobin el reconeixement dels seus drets i dignitat

Catalunya Cristiana

SUBSCRIPCIONS ANUALS EN CATALÀ O CASTELLÀ

Catalunya, resta de l'Estat espanyol i Andorra: 145 €

Gibraltar i Portugal: 145 €

Resta d'Europa: 222,99 €

Amèrica i Àfrica: 254,19 €

Àsia i Oceania: 325,43 €

Membre de l'APPEC

Associació de Publicacions

Periòdiques en Català

El setmanari rep l'ajut de la Generalitat de Catalunya

www.catalunyacristiana.cat

[f /catalunyacristiana](https://www.facebook.com/catalunyacristiana)

[@catcrist](https://twitter.com/catcrist)

[i catalunya_cristiana](https://www.instagram.com/catalunya_cristiana)

[y Catalunya Cristiana](https://www.youtube.com/CatalunyaCristiana)

Director: Mn. Miquel Ramón Fuentes

Redactors: Eduard Brufau, Miquel Àngel Codina, Macià Grau, Rosa M. Jané, Carme Munté, Joan Andreu Parra, Rosa Peraire
Lingüista: Montserrat Pibernat

Col·laboradors d'aquesta setmana: Pilarín Bayés, Agustí Codinach, Joaquim Erra, Antonio Gil, Jaume González Padrós, Joan Guiteras, Ignasi Miranda, Victòria Molins, Glòria Monés, Francesc Nicolau, Joan Palero, Joan Pallarès-Personat, Anna Plans, Quique, Jesús Renau, Francesc Riu, Josep Rius-Camps, Josep Ruaix, Lluís Serra, Valentí Serra, Jaume Sidera, Andreu Sotorra, Sebastià Taltavull, P-J Ynaraja

Redacció, administració, publicitat i promoció:

C/ Comtes de Bell-lloc, 67-69 - 08014 BARCELONA

Tel. 934 092 810, Fax 934 092 775

director@catalunyacristiana.cat

redaccio@catalunyacristiana.cat

administracio@catalunyacristiana.cat
(Administració i subscripcions)

publicitat@catalunyacristiana.cat

Fundadors: Mn. Joan E. Jarque i Mn. Francesc Malgosa

Edita: Fundació Catalunya Cristiana per a l'evangelització i la cultura

Administració: Isabel Giralt (comptabilitat), Dídac Campos (subscripcions)

Autoedició i compaginació:
Macià Grau

Impressió: Impressions Intercomarcals, SA
Ctra. C-1.411, Km 34. Polígon industrial El Cementiri.
Tel. 938 788 403. Fax 938 788 212 - 08272
SANT FRUITÓS DE BAGES - DLB 14.387/79

CARME MUNTÉ MARGALEF

El nostre col·laborador, l'historiador Joan Pallarès-Personat, acaba de publicar el llibre *Modrego. El bisbe del Congrés i la Catalunya del seu temps* (Bubok), un recorregut per la trajectòria personal i pastoral del qui fou bisbe de Barcelona en el període 1943-1967. Conegut com el bisbe del Congrés Eucarístic Internacional, el seu llegat social perdura.

Modrego va ser un dels personatges més influents durant un quart de segle de franquisme. Quin va ser el seu posicionament en relació amb el règim?

Tots els bisbes, menys cinc per causes diferents, van signar la *Carta Col·lectiva de l'Episcopat Espanyol del 1937*, inspirada pel cardenal Gomà, de qui Modrego era bisbe auxiliar, en suport del bàndol vencedor. Modrego va reorganitzar durant la guerra el Vicariat Castrense dissolt per la República i va estar al capdavant dels capellans militars fins a l'1 de març del 1951. També va ser *Procurador en Cortes* escollit a dit per Franco, del març del 1943 al novembre del 1967 —més temps que bisbe de Barcelona—, participant en debats i elaboració de lleis. Modrego manava molt, però sempre per damunt de tot se sentia sacerdot.

Com va procedir respecte dels capellans denunciats pel franquisme? Coneixem el cas de Mn. Josep Maria Aragonès, a qui va obligar a «exiliar-se» a Torrelavit.

En plena guerra va presentar la queixa a Franco per l'afusellament de sacerdots bascos. No li agradava que un alcalde o un governador esmenés la plana a un capellà. En la darrera dècada les trucades al governador per detencions eren freqüents i amb bons resultats pel que fa al tracte a Via Laietana. En el cas de Jordi Pujol, va intercedir davant de Franco; en el cas del canonge Aragonès, vicari quan els insults de Galinsoga contra els catalans, va cometre la injustícia d'apartar-lo de Barcelona per tal de rebaixar la tensió, perquè tampoc no volia, ni podia, quedar malament amb el règim.

Quin és el seu principal llegat?

Joan Pallarès-Personat, historiador

«Modrego era socialment un avançat del seu temps»

Era un bisbe socialment avançat?

Doctrinalment, era un bisbe del segle XIX; socialment, era un avançat del seu temps. Obsessionat per la desafecció dels obrers a l'Església, pensava que si tenien les necessitats cobertes a la terra, els seria més plaer el camí cap al cel. Com que el tema de l'habitatge era tràgic, va aprofitar la seva gran obra, el XXXV Congrés Eucarístic Internacional —pel qual va saltar-se molts garbells a Madrid i no l'hi van perdonar mai—, per promoure la major operació d'habitatge social de tots els temps, amb un gran barri a Barcelona i molts altres a la capital o en pobles, implicant-hi l'Església, la Diputació i les entitats d'estalvi. Tampoc no podem oblidar la reconstrucció de centenars de temples destruïts a la guerra i l'erecció de 118 noves parròquies per acollir l'allau immigratòria.

Quins són els fets biogràfics que més el van influir? Quin era el seu tarannà?

El doctor Modrego era un seduc-

tor, li agradava agradar, caure bé a la gent. Immensament preocupat per la caritat, era contrari als xous i les festes benèfiques. Sensible amb els refugiats, va crear al bisbat la primera entitat d'acolliment acabada la Segona Guerra Mundial. Influït en part per la guerra civil, la visita als Estats Units, el 1946, li obrí horitzons, i la malaltia, el 1955 —se li arribà a administrar el viàtic—, el va fer relativitzar més les coses. Al Vaticà II va ser dels del morro fort i en va sortir reformador; els darrers dos o tres anys d'episcopat, la societat havia canviat i van ser temps de sobresalts: la Caputxinada, la Manifestació de Capellans i la campanya «Volem bisbes catalans!». Era un aragonès de soca-rel, deia alguna salutació en català per agradar i es va anar identificant, a la seva manera, amb la forma de fer d'aquí, fins al punt que Franco arribaria a dir que *catalanejava* i a Modrego alguns li van sentir lamentar-se que a fora «als catalans no ens entenen».

ROCA,
100 ANYS
D'HISTÒRIA

més a la teva
botiga Roca
i a **roca.es**

Tota una vida junts formant part
de la vida de moltes famílies, tenint cura
de tu i dels teus.

Roca es projecta cap a un futur
cada vegada més net i confortable,
oferint-te els productes més innovadors,
per fer-te la vida més fàcil.

Ja hem començat a escriure un nou futur
amb tu, el futur comença ara.

